

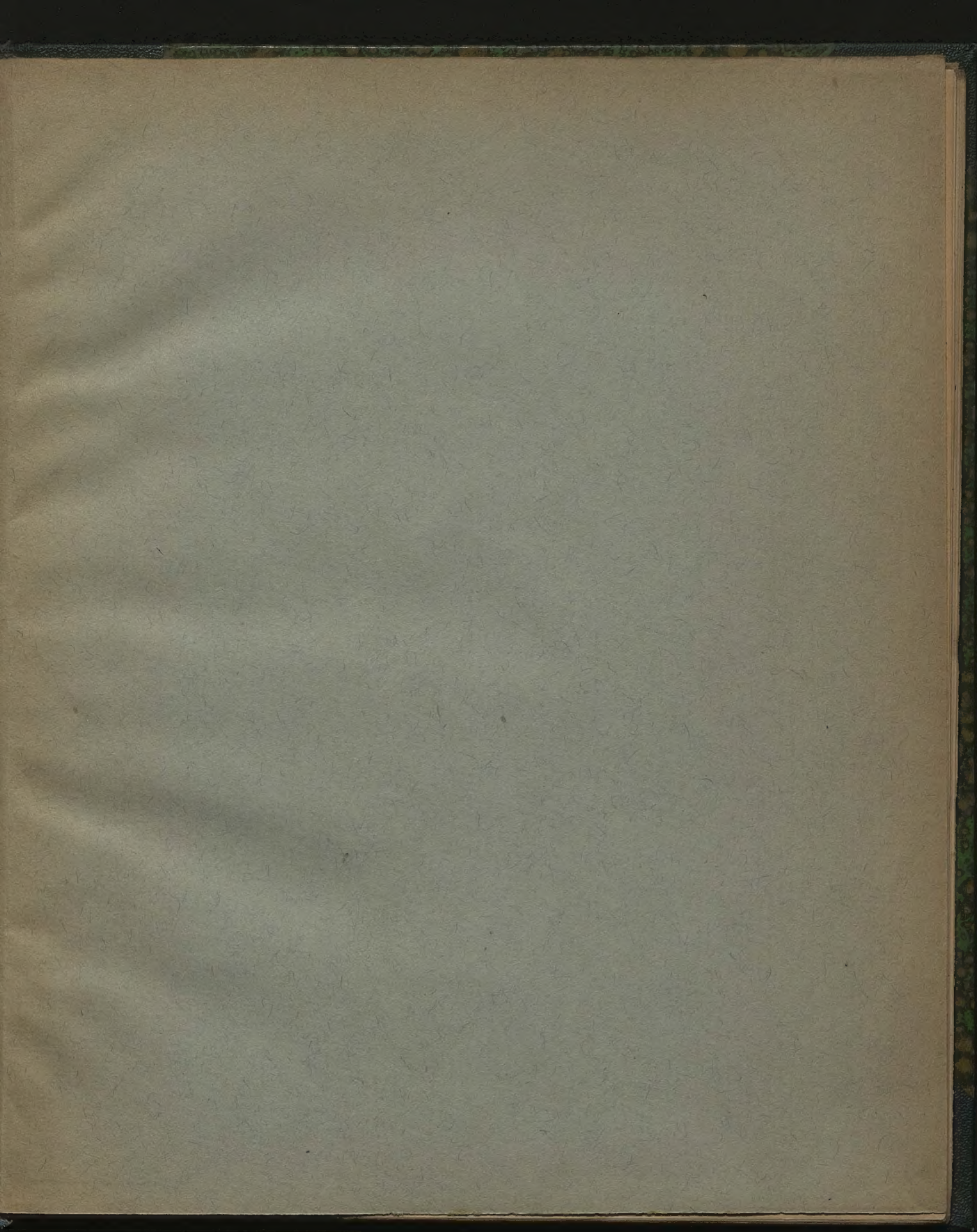
9524

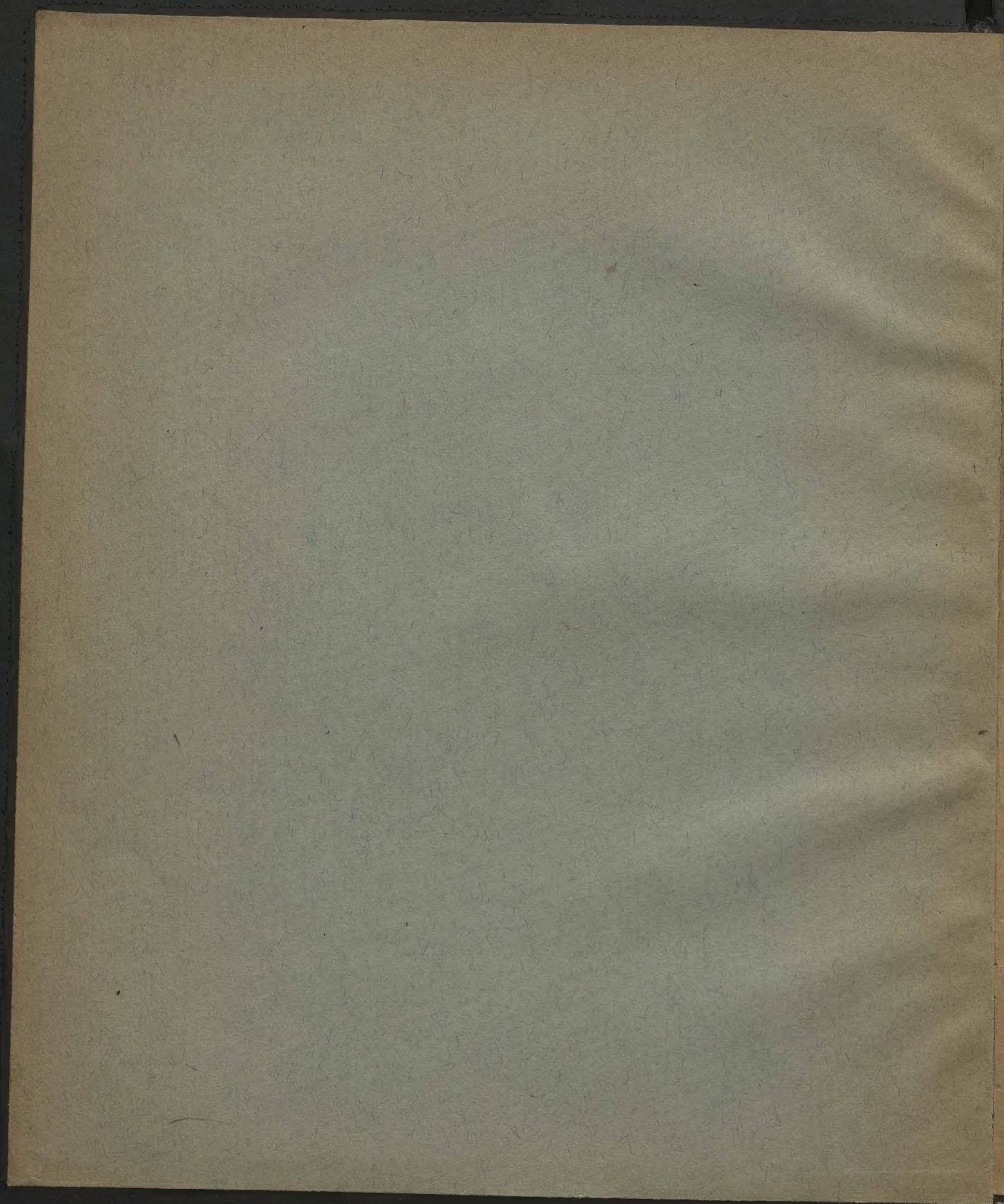

9524 4

niestcinac; 42 pt.

BJ

T

F. Błotnicki.

—
Zadruzi opłakarka
Corvinusa -

192

II

Sławotny Prosektor!

Před tygodniem Zamieciłem
prof. Marcewskiego, że z powodu
przekazywania w warszawskiej Cen-
zurze skryt drugo manuskryptu
mojej rozprawki p.t. Zastępy aplo-
kana rzymskiego Corwinusa
dla flony poroków, nie mogłam
jaj wydrukować na obchod 500-
lecia Woskowskiej. By jednak ca-
łmój swój przygotować choć w
potomnie do skutku, przypisatam
nadstawy z ameryk schopen i
obecnie go przysyłam Sławotnemu
Prosektorowi, z dedykacją Alucae
Matric, na cześć której myślał tró

na z czerwoną r. b. depone gratula-
cyę przed waszymi aj:

Cracovia

Universitas Jagellonica-

Doctoris Francisci Bluski
Collegii Physiographici Academiae
Scribarum Cracoviensis sodalis
almae matris Cracoviensis

gratulator.

Quinguaeris ab alma matre Craco-
viensi a Jadwiga Jagelloneque Seren-
issimo Polonorum Rege condita
id unum Deum optimum et Maxi-
mum obtestor atque obsecro: Sit
in aeternum illa mater in tota
Polonia princeps, praecleara, ca-
lissima. Suceant in perpetuum
immortali nationi Polonorum
litterae ejusdem et artes. Valeat
et salvat illa una cum clarissimis
praeceptoribus suis.

(11)

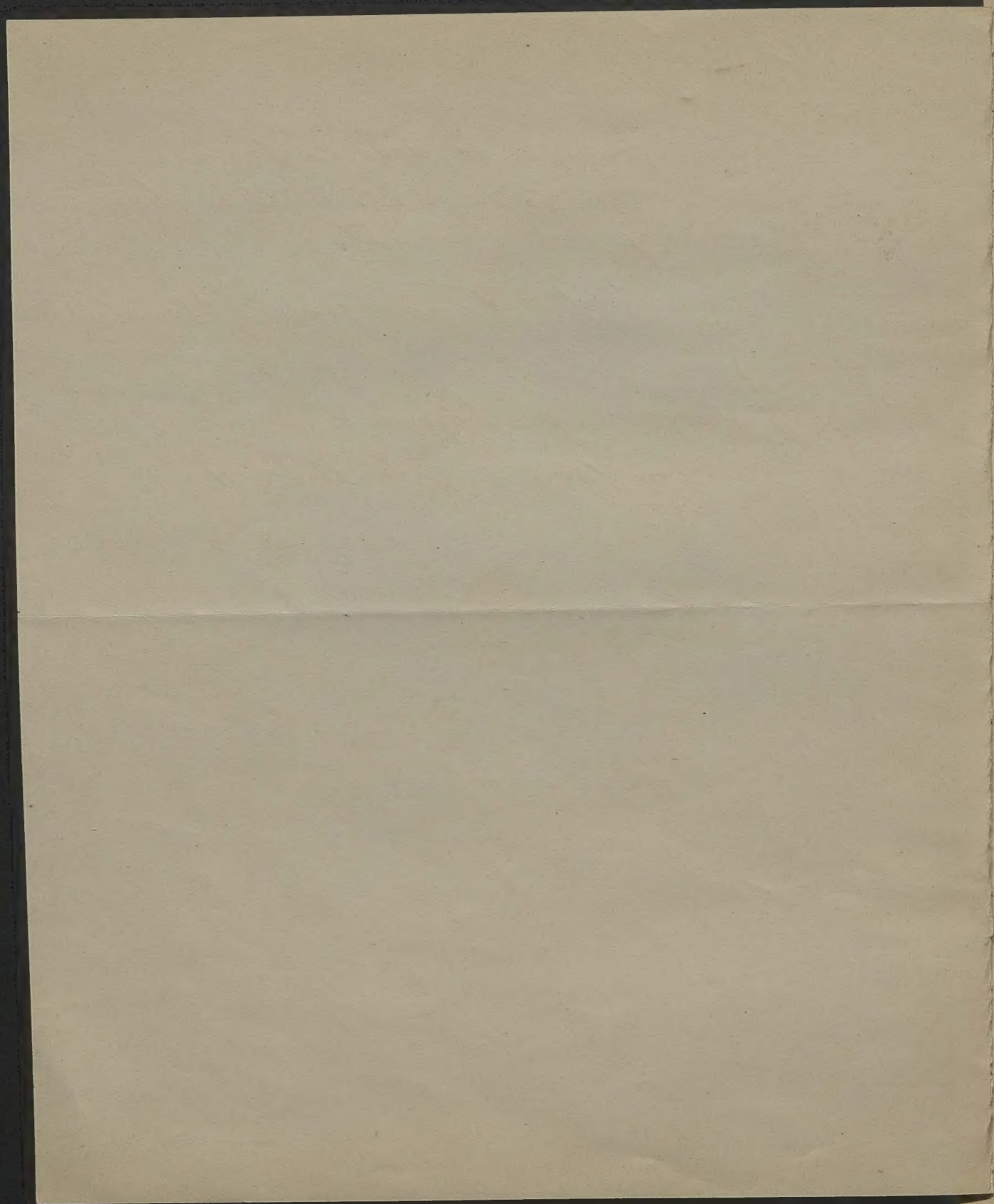
Latę wyraży głębokiego trudu
i powaga, i jakiem On traw
niego profum porostu.

Dr Franciszek Błotnicki

Sprawy p. Lipowice

D. 3/VI 1900 Gab. Nijowska

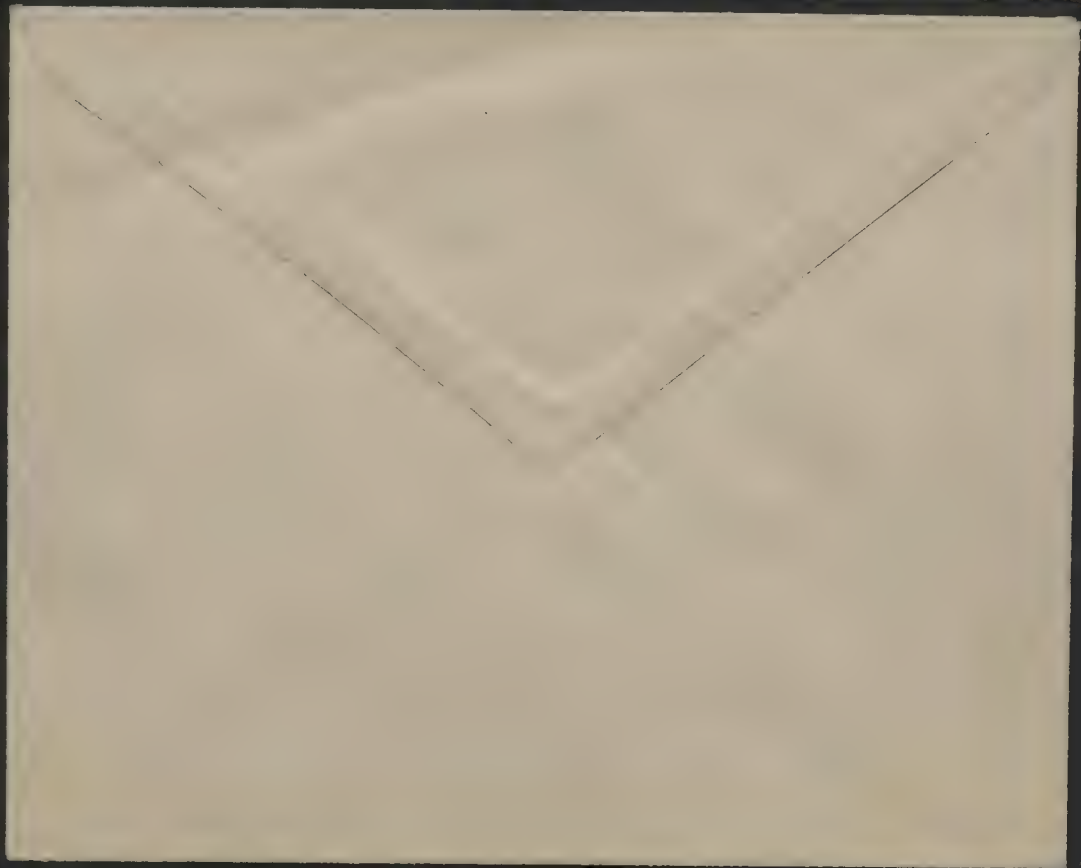

14
Wielmożny Pan
Profesor Cyfrowicz
Wzroczona Jagellońska
w Krakowie

De Corvini
Pharmacopoei Romani
ad floram polonicam investigandam
meritis.

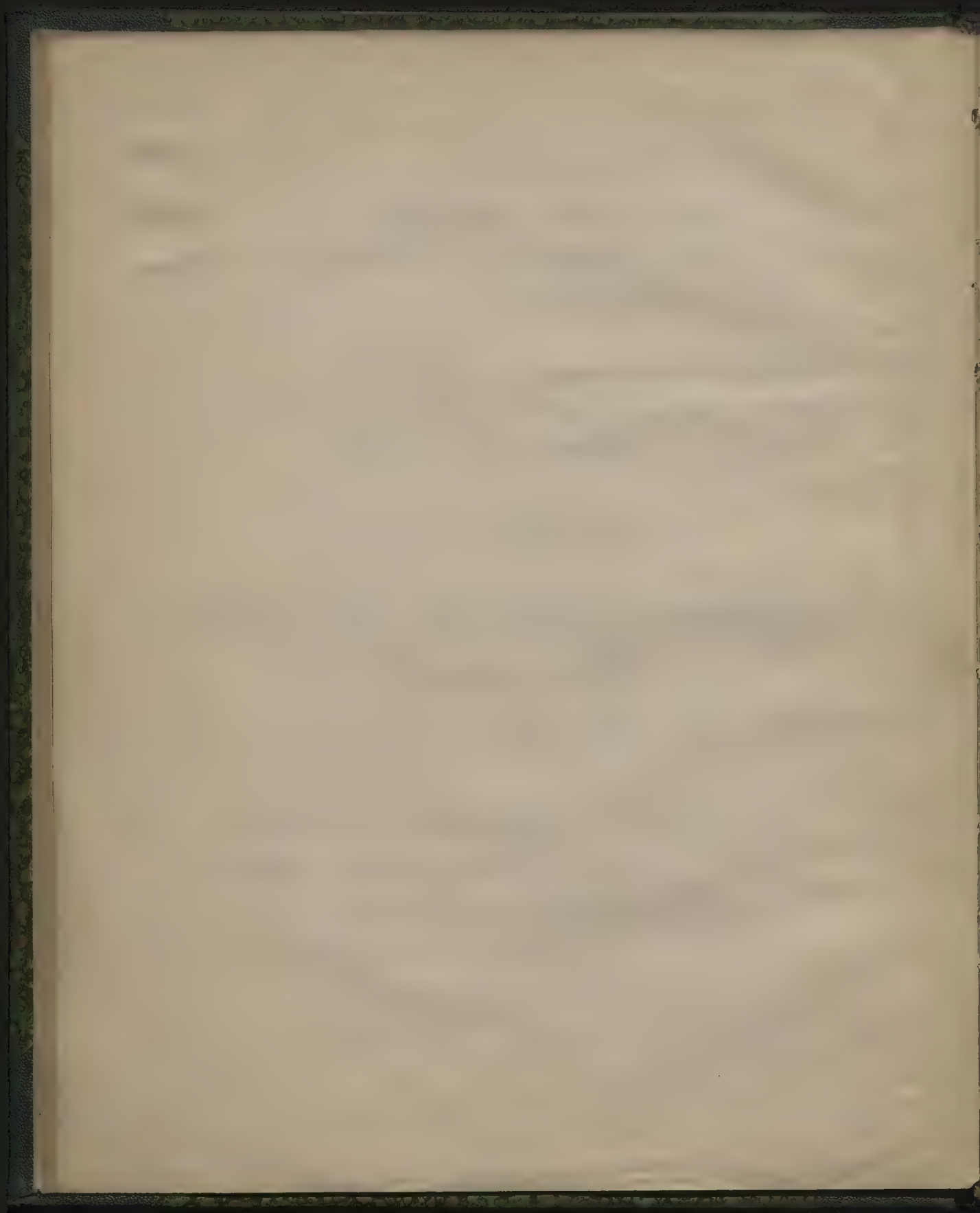
Auctore dno Francisco Błotnicki
Collegii physiographici Academiae Scientiarum
Cracoviensis sodali.

Zastugi aptekarza rzymskiego
Corvinusa
dla flory polskiej.

przez dra Franciszka Błotnickiego,
członka Komisji fizyograficznej Akademii
Umiejętności w Krakowie.

12

Ku uczczeniu
500-letniej rocznicy
Wszechnicy Jagiellońskiej
MCCCC — MDCCCC

ofiarowuje

autor.

1871

1871

1871

1871

Zastugi aptekarza rzymskiego
Corvinusa
dla flory polskiej.

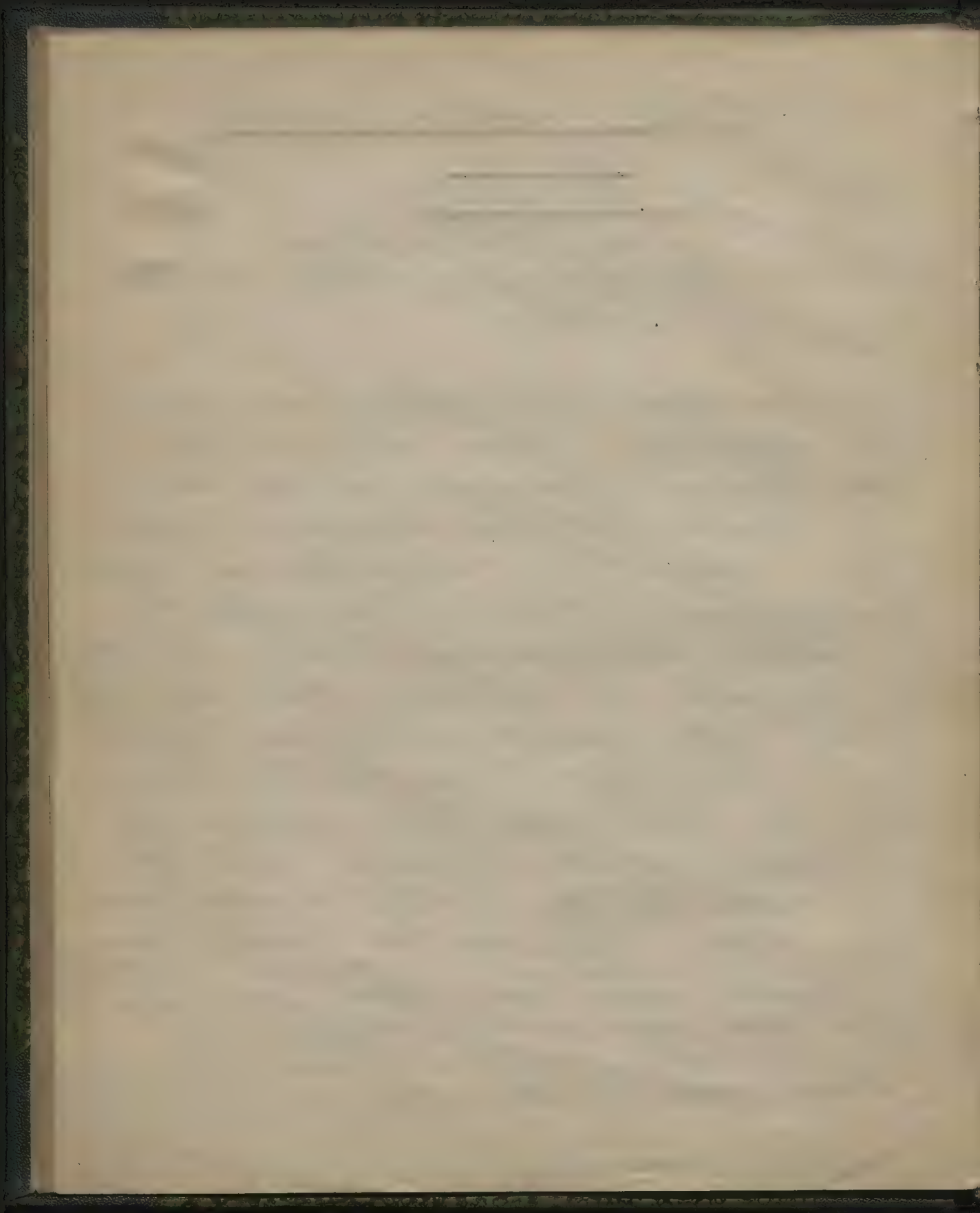
skreślił dr. Franciszek Błoński,
członek Komisyi historyograficznej Akademii Umiejętności
w Krakowie.

Jak uśredokładami jeszcze enatmy przeszłości dziejową
 nauk przyrodniczych w Polsce, brzoadery okoliczności, że
 dwaj najwiarńiejsi historyografowie tego działu nauk -
 Jęmy Krystyn Arnold i Józef Maksymilian Józef Wojciech
 Andrzej Siciński xx) uie o zastugach Corvinusa, apteka-
 ra rzymskiego z XVII wieku, dla flory polskiej uie
 wspominiąją. Został przewyższony z nich mianowicie robić
 z tego zanutu, gępi jak wskazuje byłby onu przyto-
 czonego daretta, wprowadzić on historyę nauk przyrod-
 niczych w Polsce do tylko do końca wieku XVI, Corvinus
 zaś żył i daretat w wieku XVII, a spozostwiecia jego,
 uśredlane do eniętkowania Barclierowi, zostaty dopiero
 na początku wieku XVIII, w ocalałych od zagłady utam-
 nask, agrosone w poświęconym dziele Barcliera, wydaniem

x) De monumentis historiae naturae Poloniae literariis usque ad
 finem saeculi decimi sexti editis. Varaviae 1818.

xx) Prodrogus historiae rei barbariae in Polonia a suis initis
 ad nostra tempora. Vratislaviae 1825.

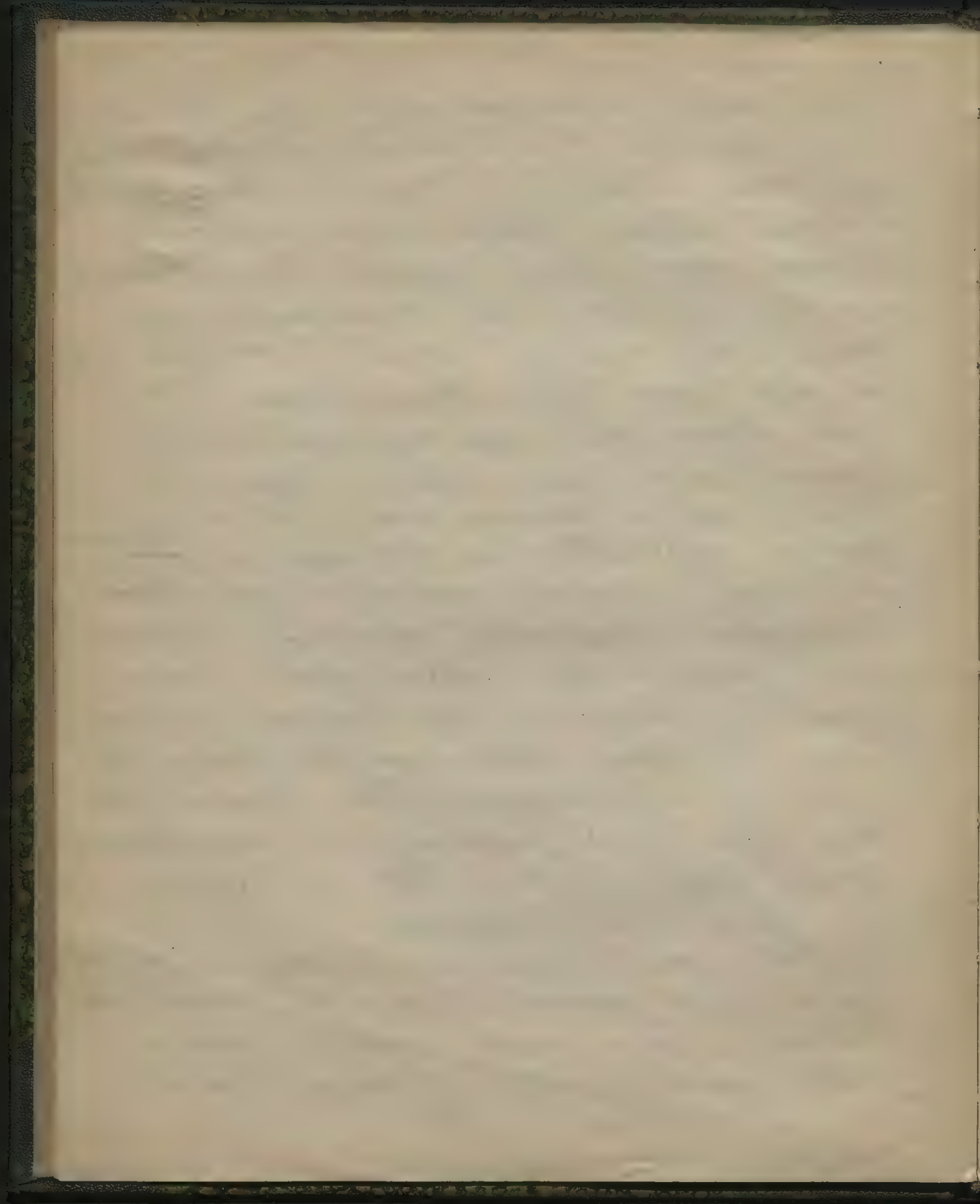

przez Antoniego Jussieu. — 4 —

H. B. S. Jussieu w pierwszym wydaniu swego Opisania roślin w prowincyi W. K. L. naturalnie rosnących (Wien 1791), mówiąc na str. 39-50 Wstępu „O Stanie botaniki w Polsce” świadomi powiaja mileremum Corvinnia, o którym musiał wiedzieć z Głiberska Flora lithuanica inchoata, gdyż było to przy opracowywaniu swego Opisania roślin wielokrotnie wertował. Z młodszych autorów tylko Gustaw Belke i Alexander Kremer w Stuniarach systemy nauk przyrodzonych podług nowego układu Jerzego Kuviera (Cuvier) (Wien 1854) czegoś wspomnieli o Corvinnie (tom IV, str. 291) nie przedstawia Głiberska; myślić tylko npatruje w ^{Corvinnie} w odcyśle nie wzmiankowanym miejscu prof. Adama Wier „jabłogosz Kosiakowski”, skoro wiemy z innego dzieła Głiberska, iż był to aptekarz rzyński. Od tego czasu ani F. Berdan w Flora Cracoviensis (1859), ani J. A. Kerapp (Die Pflanzen Galiziens und der Bukowina, Wien 1872) ani dr. J. Rostkiewski (Florae Polonicae Prodrum, Wien 1872) w pomyślanych nie wzmiankowanych pracach dziejach botaniki w Polsce o Corvinnie (lub Barclierze) nie wspominają.

Widziemy więc, że Głibert pozostał jedynym i głównym źródłem naszych wiadomości o Corvinnie, albowiem Belke i Kremer nie nowego, czego by nie było u Głiberska, nie podali. Jan Surański Głibert, będący profesorem w

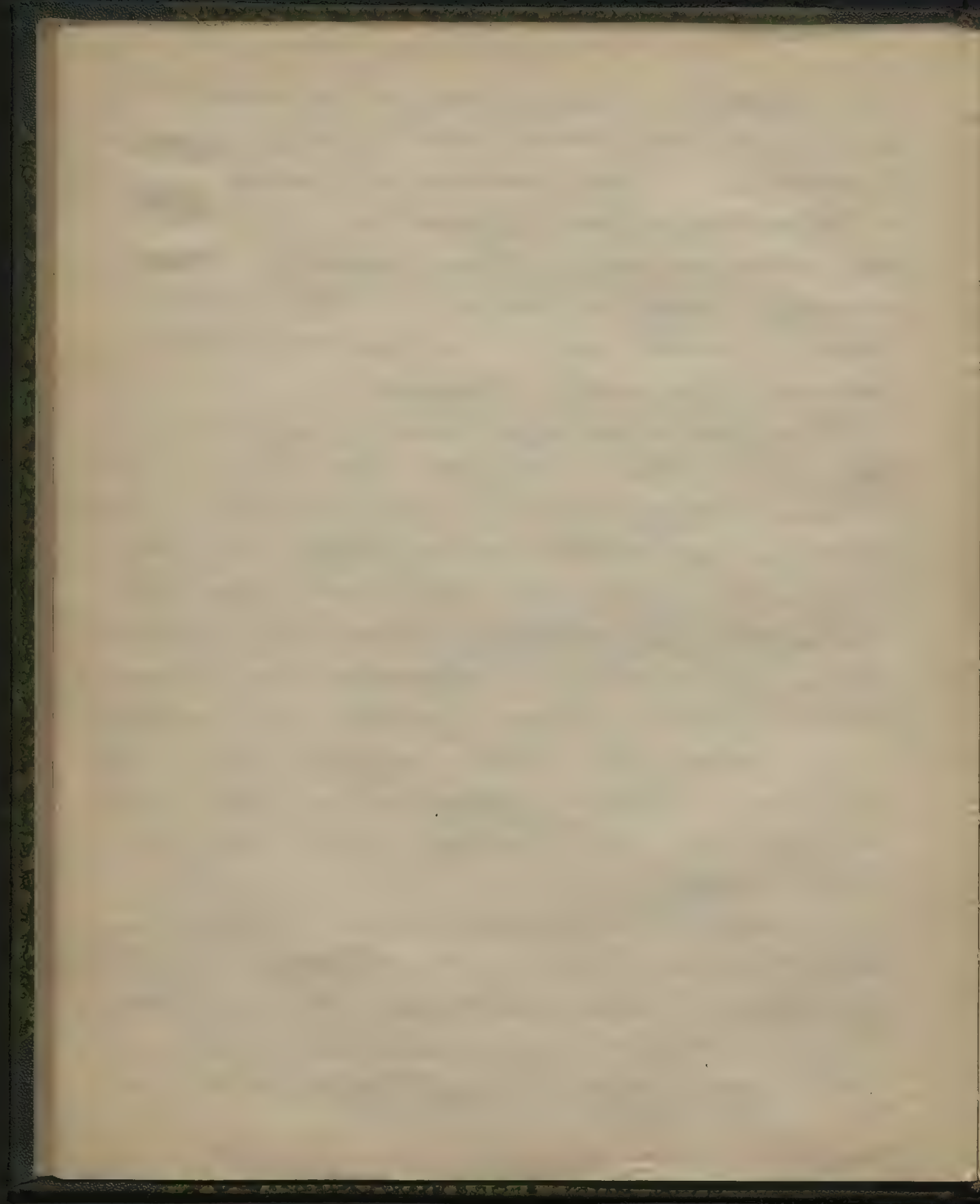

szkoły lekarskiej w Gracju a następnie w Akademii Te-
leńskiej, zmarł jako francuz, rodem z Lyonu, dzieło poświęci-
ło Barrelier'a „Icones plantarum per Galliam, Hispaniam
et Italiam observatarum“, wydane w r. 1714 w Saryni
przez Antoniego Justica, Strypa znakomitego botanika
Antoniego Wawynica Justica, w którym to dziele po-
mieszczone zostały ocalone od zagłady części oprostowania
Corvinusa, flory polskiej dotychczas.

Oto co pisze o Corvinusie Glibert w swej Florze litew-
skiej (str. 6 Wstępu do wydania litewskiego z r. 1785)
„Unum tantum invenire forte poterunt curiosi... Equitum
Corvinum, qui nonnullas nostras plantas Patri Barreliero
transmisit. Invenio enim inter rariores hujus auctoris,
Callam palustrem, sub nomine Polonicae Gleditiae, impa-
tientem nobis me tangere, Galiopteridum unum, et nonnullas
alias a Corvino Polonicas appellatas. Ast quo tempore,
Eques Corvinus has plantas collegerit; an in Lithu-
ania? an in Polonia? nondum extricare potui: Bota-
nophyllus enim iste suo tempore bene notus, vix
hodie celebratur.“

W wydanych w kilka lat później w Lyonie Exerciti-
is phytologica (1792) na str. 23 Wstępu Glibert,
późniejszy: Odsłowie o Corvinusie to samo, dodaje
w końcu cytując o jego pochodzeniu i ożebie: „ni
fallor, pharmacopaeus Romanus, quem laudavit et

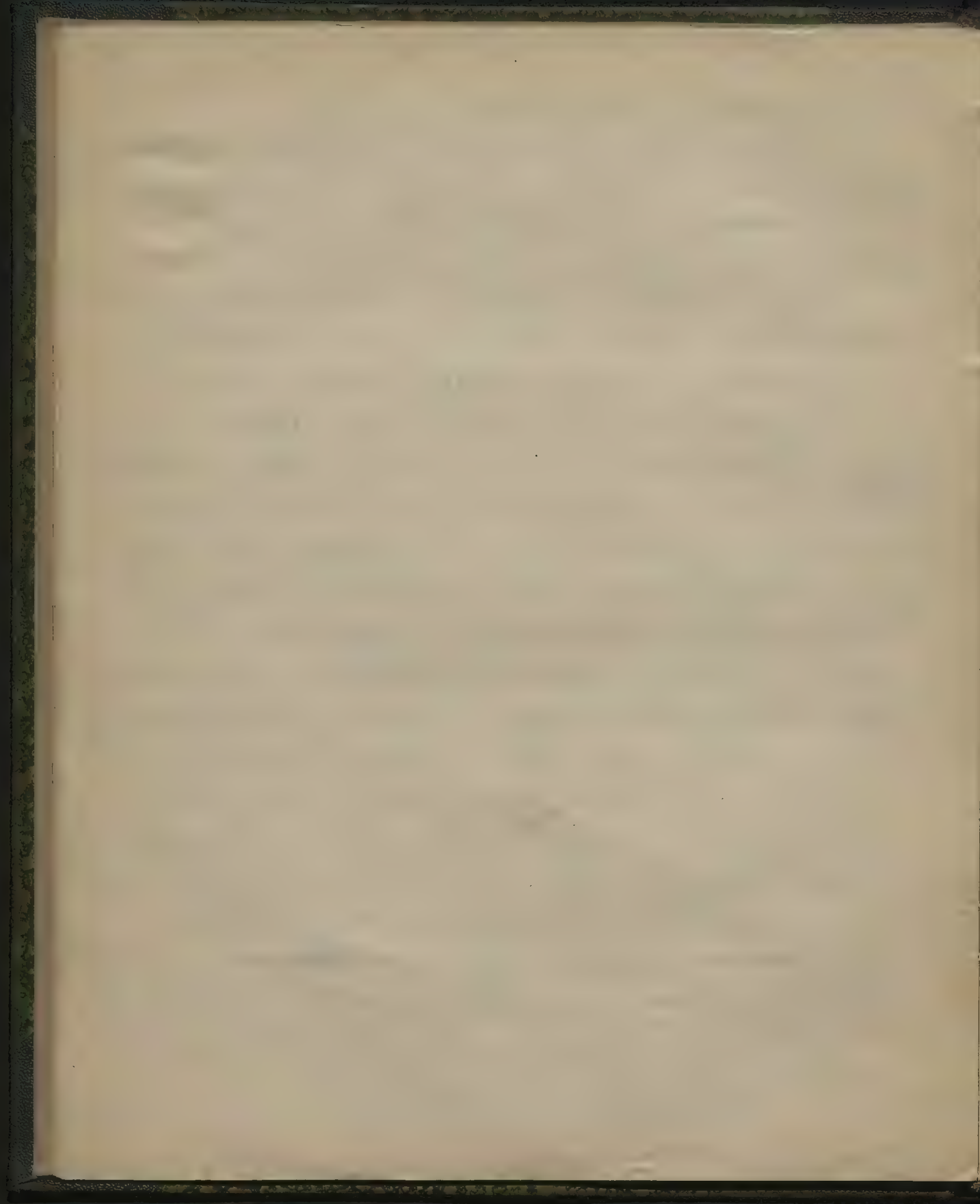
saltem designavit Fabius Columina".

Pachadzeur wskazuje Corvinusa potworzła nam A. Jussieu, wydawca dzieła Barrelier'a, który daje Corvinusowi pod koniec preuwowy (Praefatio ad lectorem botanophilum de ratione operis) tytuł "Equitis Romani".

Zhoda, że Gilbert nie przytoczył dzieła Fabiusa Columiny z przytoczeniem rozdziału i stronicy, gdzie ten ostatni mówi o Corvinusie: mówiący mu głosi stałoby raczej pisać jako przydatny dla nas sukcesor. I dajesz Columina prejn-
trium Phytobasanos, ed. II cum adnot. J. Planci (Mediolani Florentiae 1744), lecz nie o Corvinusie nie znajdujemy; zapewne brzo miał na myśli Gilbert inne dzieło tego autora p. t.: Arbus cognitarum stirpium ephraes (Romae 1616), którego jemu nie otrzymałszy do przyniesienia.

Tuż Corvinusa spotyka się wielokrotnie w dziele Barrelier'a. przy roślinach, które nazywa on tem ostatnim zasa-
żone (wchodzą nawet rzyżaki np. № 252, 610) lub w postaci wizerunków (np. № 18, 36, 108, 114, 158, 176 i t.), wchodzą nawet basynoph. Nigdy Barrelier nie omiata przytoczyć nazwiska Corvinusa przy roślinie, której ten ostatni nadał nazwę, np. Dracunculus palustris, Polonicus Corvini (№ 176), ~~Lamium purpureum, biflorum, Polonicum~~
Eryngium planum, caeruleum, caespitose, Polonicum Cor-
vini (№ 642), Atriplex levissimum Corvini, semine
anguloso (№ 1131).

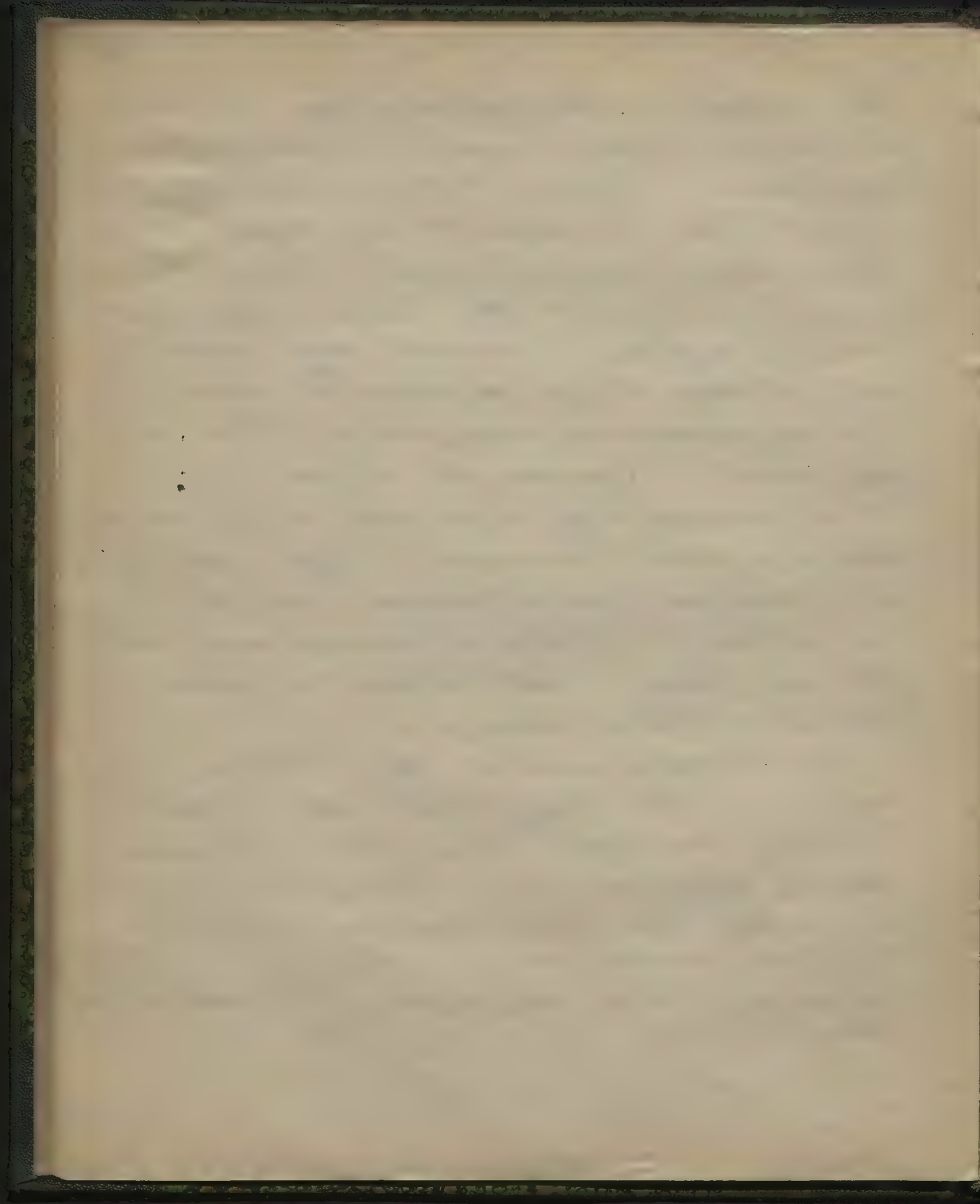
Przy niektórych roślinach przysyłanych przez Corvinusa Barrelierowi spotykamy przymiotnik Polonicus (-a, -um) lub Dopulnicus Polonorum, świadczący o pochodzeniu danego rośliny z Polski. Raz nawet (n° 1400) przytacza nazwę polskiego rośliny z łacinną frazwą „fructu Polonorum Corvini”, co do której już prof. Adamowicz trafnie dopatrywał się narzędnika (4° 1171) ^{jedną z drzew} ~~z drzew~~ w całej Polsce ~~z~~ przytaczających wodę, o których bratych lub zółtych kwiatach - Nymphaea lub Nuphar.

Ola Zosimowicz, kiedy i w jaki sposób nawigat Barrelier skomunikował z aptekarzem Corvinusum z Rzymu, przytoczonym tu w Stenografii Łęczyckiej porównano z nim, skomunikował przez S. Janina nie wolęjąc do wzmiankowanego doświadczenia Barrelier'a ~~z~~ (Plantae per Galliam, Hispaniam et Heliam observatae etc.)

Jakob Barrelier urodził się 1606 r. w Paryżu, a ukończył w r. 1634 Wydział Lekarski tamże, zapisał się do Zakonu Dominikanów na przedmieściu St. Germain, gdzie cały wolny czas poświęcał badaniu roślin, do czego go pociągała wielka Zainteresowanie. W r. 1646

x) W Huncarcein Historji nauk przyrodzonych J. Kinniera przez Bolkego i Kremera, w tomie IV na str. 291

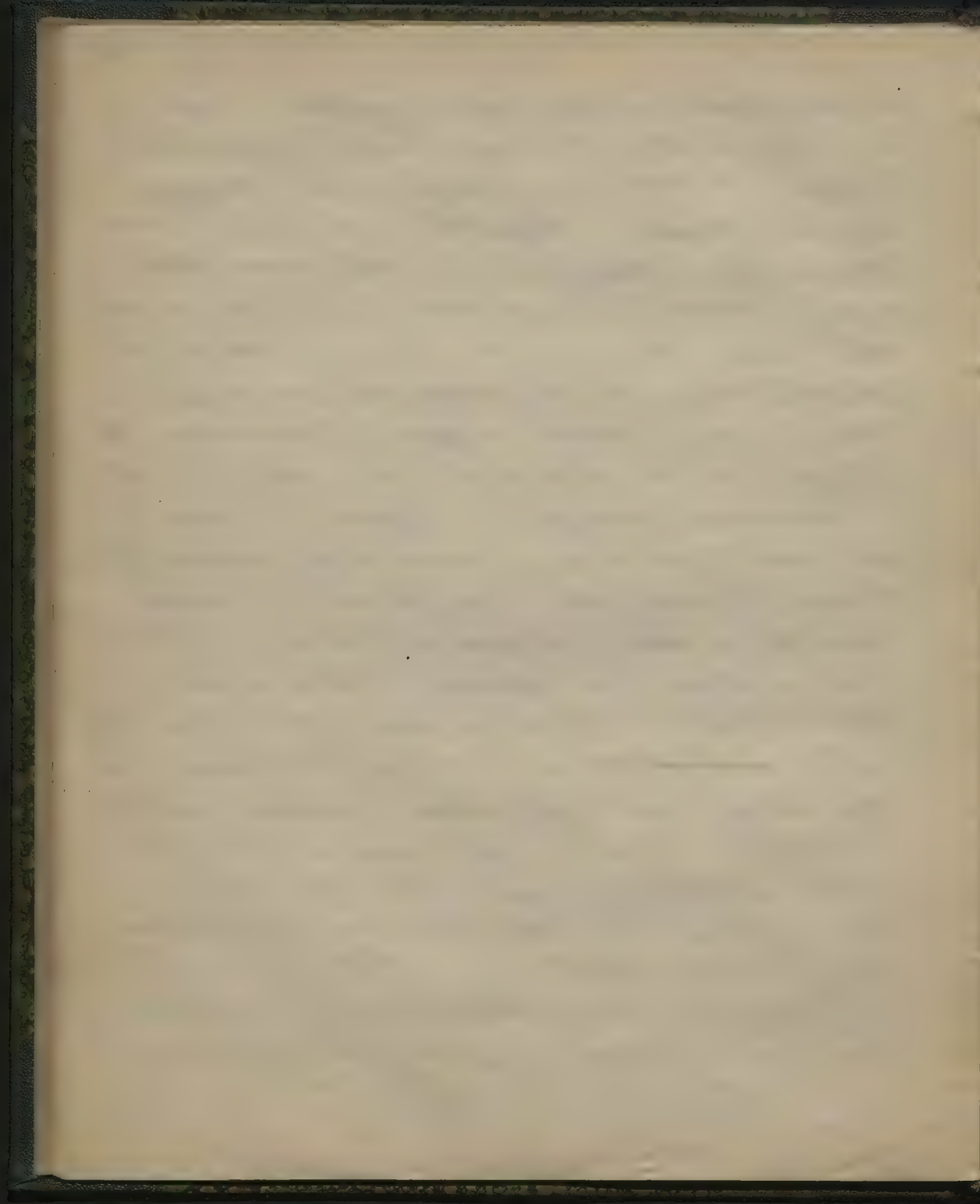

przełożony zakom złożyć go swoim arcybiskupowi i razem z
nim objechać różne prowincje Francji, podróżując zaś do
Hiszpanii. W każdym z wybranych miast zamieszkał
Barrelier stosunki z botanikami i uiościszkami nauk
przyrodniczych, którzy dzielili się z nim swymi spostrzeże-
niami i okazywali ciekawość roślin, podróżując zaś utrzymy-
wali z nim listowne stosunki. Zauważył ~~we~~ w owych
podróżach urzucił lub przez nikogo jeszcze nie zrypowane
rośliny, rysował Barrelier z przyrodę własnoręcznie. Z
Hiszpanii udał się on do Włoch, gdzie przebył około lat
30, mieszkał w Pizie i w Rzymie: tu poznał wślad-
nie rzymskiego zamieszkałego kadeusza roślin aptekarskiego Cor-
vinusa. Badając rośliny liściaste i w ogrodach
Zakonnym się hodując, wykładał też Barrelier wyprawy do
dziedzi w rolinach pod dyktando: Hortus mundi vel
Orbis Botanicus. W tym celu zaczął robić uwzględniony
według ~~wielu~~ ~~z~~ ~~tych~~ ~~starożytnych~~ rysunków, tu-
żem według rytm innych autorów, z których przysłał
w listownych stosunkach, np. Corvinusa. W r. 1672
pozwolił Barrelier do Paryża, gdzie zaczął następnego
roku, pracując aż do samej śmierci nad doskonałością
swego ukończonego dzieła.

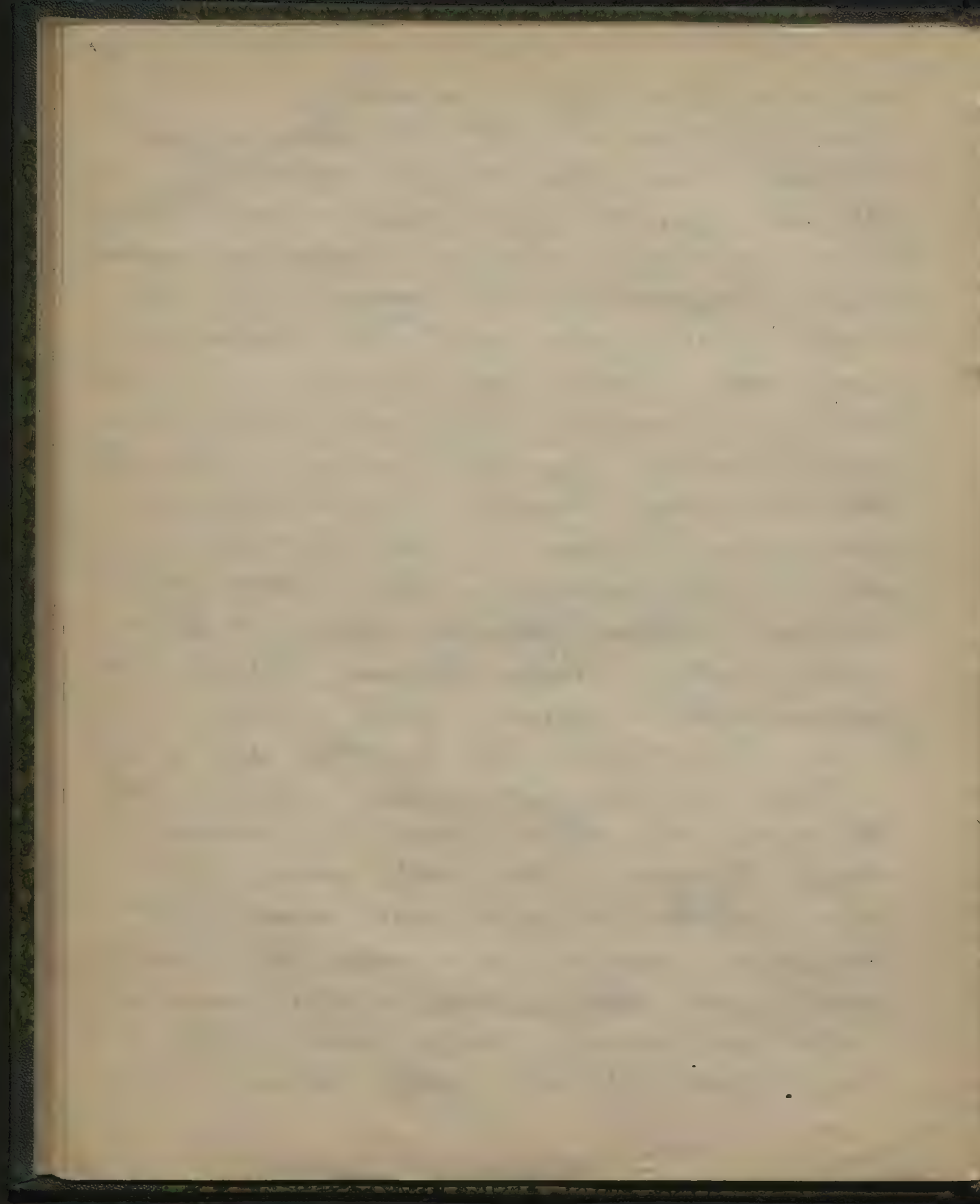
Tu, także, nie od niego będzie opowiedzieć na podstawie
Jussieu 'go (z przedmowy jego do dzieła Barrelier'a) wory

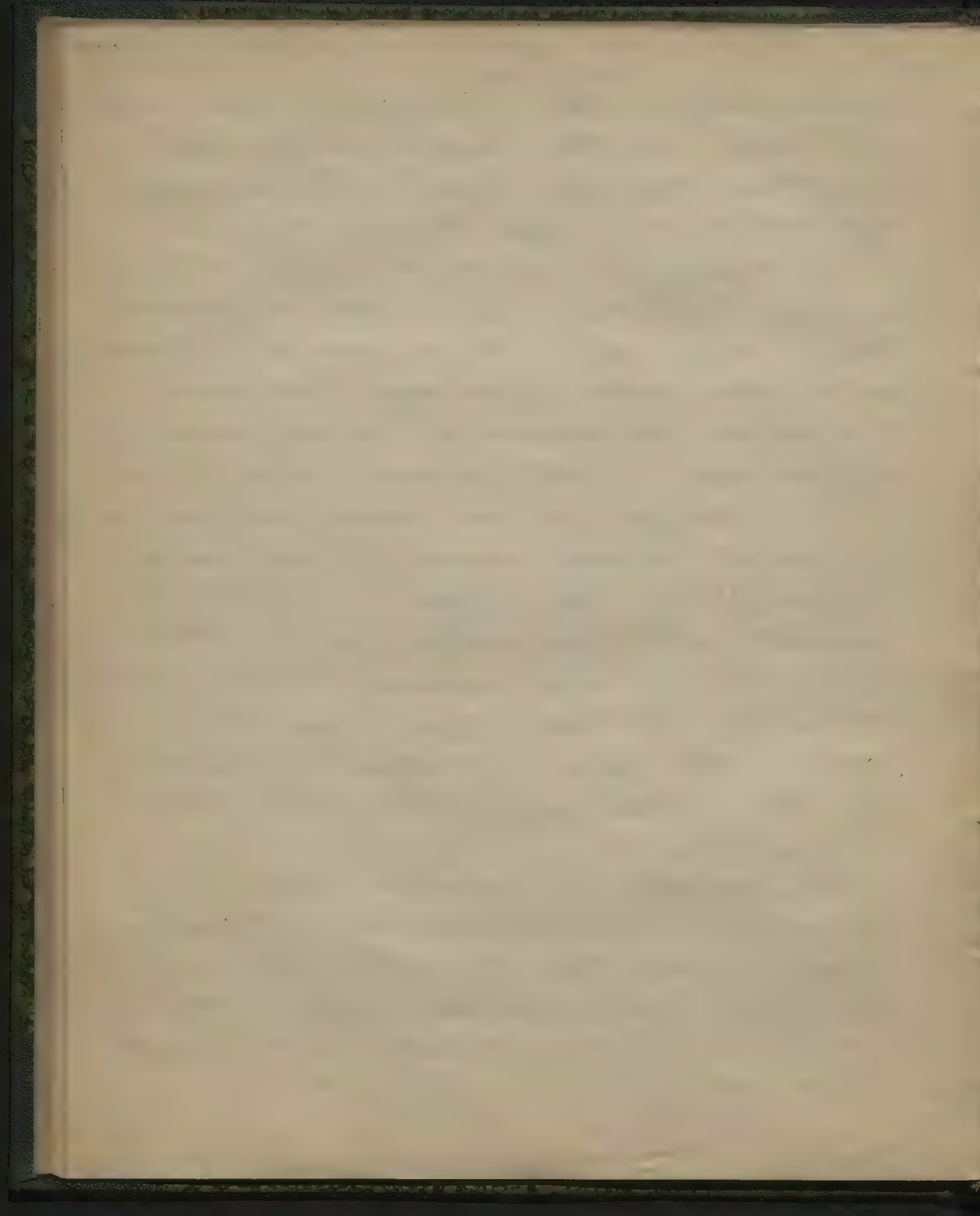

Znajdowaniu się tych roślin ^{misdy innemu} w Polsce; znana jednak u nich tych
roślin ulega, jak wiadomo, przypadkowemu zniszczeniu. Nie
które rośliny uderzone, podług rysunków Corvina wykonane,
mogły wyobrazić rośliny przez Corvina misdy innemu i
z Polski otrzymane. Nie jest to uderzeniem uciechato
zakazane ich ^{polskie} pochówku, a raczej kartki ze szczegółowymi
podaniami uległy zagładzie, do w opracowaniu A. J. J. J.
już za polski uchwycić one nie mogły. Wdzięczność się
do, co doszło nas jako spóźniona po Corvina, stanowi całkiem
nie drobna usterka przypady uwrócenia czołgi. Albowiem
25 roślin obojętnych i 18 roślin polskich, jakie znajdujemy
u Barretera z wyjątkiem wznowienia, że zostały one białe
zarysami, bądź w stani innych, bądź też w postaci
rysunków przez Corvina uderzone, nie mogą stanowić
wzrost-
kiego, co Barretera Corvina uderzone. Nie też uciechato
nia nas, by o Corvina, dlatego że znana uciechato jego
spóźnieniu ulega przypadkowej zagładzie, za przykładem
J. J. J. i Adamskiego na kartach drzew botaniki w
Polsce nie wspominać.

Donosząc zapewne 25 przytłoczonych u Barretera roślin
obojętnych, przez Corvina dostarczonych, rozbicie uciechato
w usterkowej rozprawie tylko 18 roślin z Polski pochodzących,
sile się do usterki na podstawie podanych u Barretera
rysunków oraz ich nazw, zawierających w sobie krótki
ich opis.

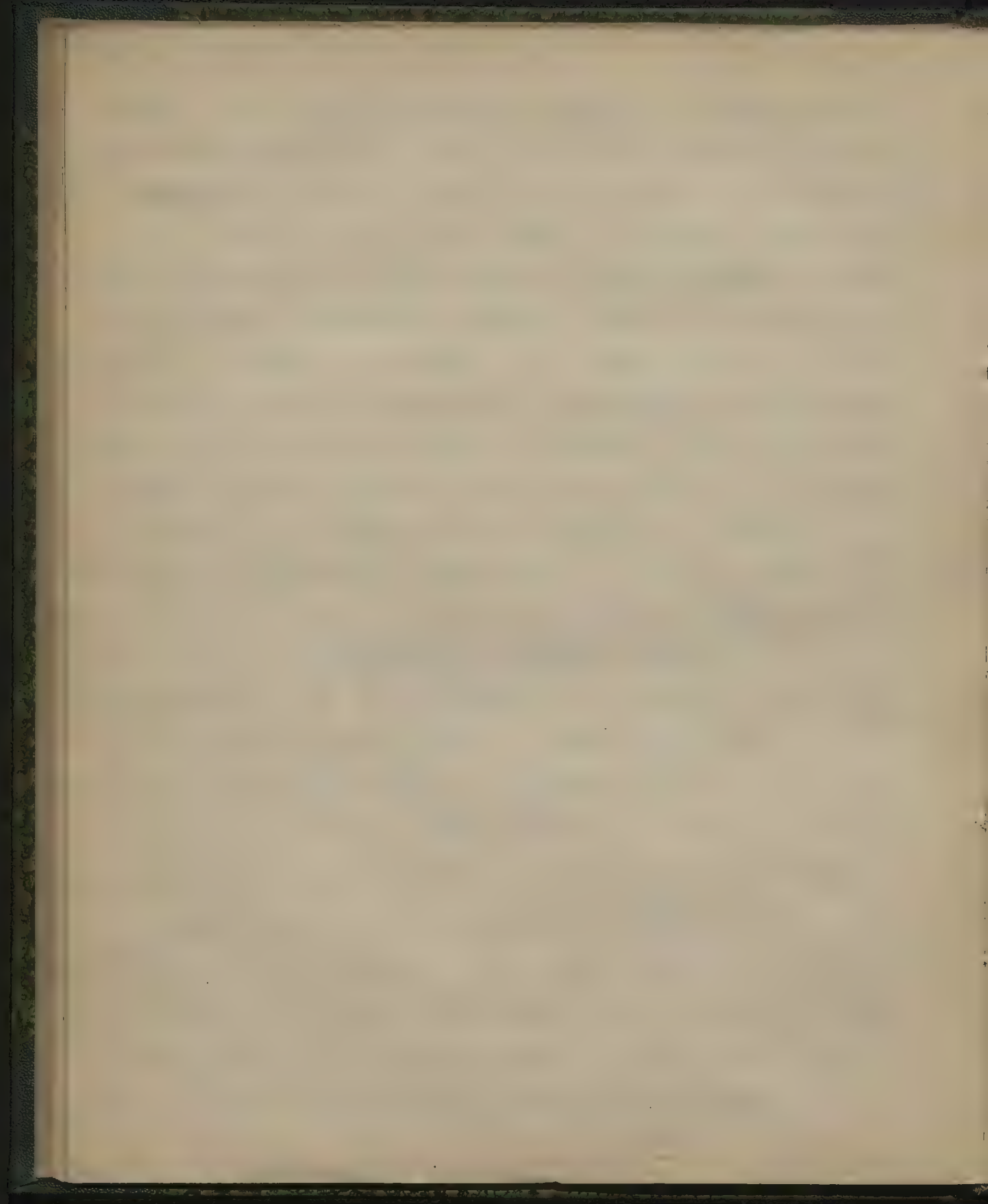

Porozumieli jeszcze roztągnąć pytania, i policyjnie: Kras-
propolitej pochodzący rośliny nazywane Corvinae (a nie
browem radużk dążył przypisać je Corvinae ~~je~~
podróżować po Polsce i zbierać same rośliny dostarczać
później Karolowi. Zagadanie tego nie udało się roztągnąć
na Głuchowski (a An in Polonia Lithuania? an in Polonia?
nondum extricare potui" Flora lithuana inchoata, Exercitia
Phytologica). Wypowiedział się o roztągnięciu roztągnię-
kanych 18 roślin Corvinae, wskazując tu na fakt, niezam-
kani dał wcale nie dowiedzieć wskazówki w tym względzie:

1. Względnie 18 gatunków roślin polskich Corvinae są
to rośliny naziemne, o obecnym rozrzedzeniu na równinach
Kraspropolitej.

2. Nazwa polska „grzybica” („grubegne” Corvinae) rosz-
kuje na równinach (z poprzedniego!) czyli Kraspropolitej,
zawieszona przez ludność etnograficznie polską, używając
powszechnie nazwy „grzybica” dla rośliny wodnej Neph-
tulum. Oczymś Litwa, Łódź, Włocławek, Podole (wraz
z Głuchowskim) i Ukraina nazwy tej, różniąc polską,
nie używają, czego dowodzi użycie nazwy tej w Hymnach
nazwisk zoologów i botaników polskich i czasu
Majewskiego. W.Ks. Później nie ma nazwy, według tej ~~ex~~
dla części Kujaw w Kongresowie i Małowskiej — „kujawie”;
Hłask „mametucha”, Brzoza Zachodnia — „kijanka, kura
dupka” (Hymn Majewskiego). Nazwa „grzybica” używana

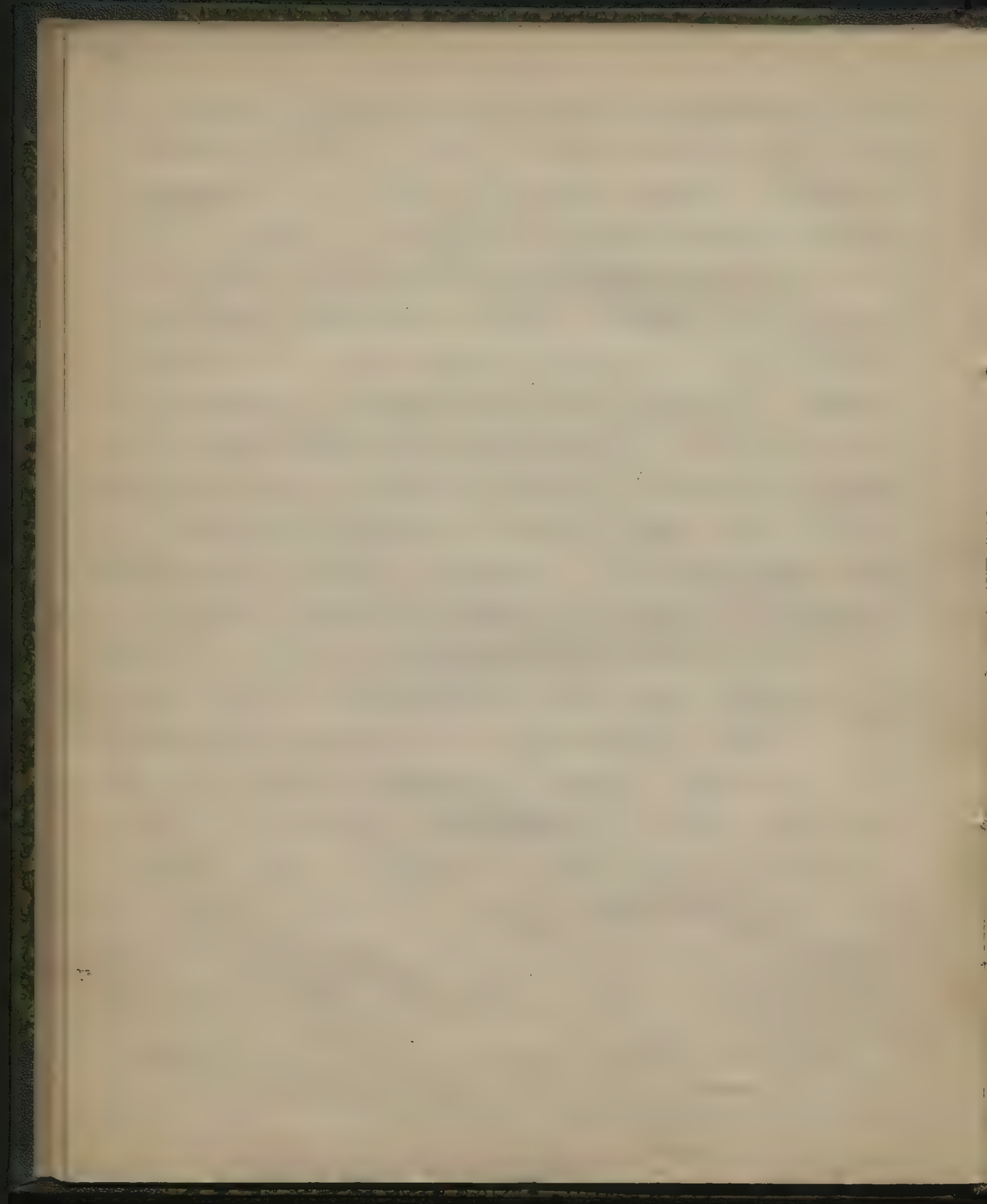

Wskazać więc Kongresowi warszawskiemu Zachodniemu, jak prowadzić sym-
niusz i inni zreluzowani, tudzież poinsygi przenie.

3. Nazwa *Atriplex Lovitensis*, nadana przez *Corvianusa*
jakimś gatunkowi leśnemu, oczywiście w oholej *Lovica*
porozumie ~~nie~~ otrzymanej^{tu}, zdaje się stać się roztępną pro-
stą proz nas pytanie. Nikt nie komentował dotąd wstę-
pnych *Corvianusa* (nie *calicium* *Corvianusa* ten pobieraj
notetki, przytaczanej proz nas poprzednio z *Griffitha*), nikt
nie (nie zwrócił) z polskimi botanikami (uwagi) na *Atriplex Lovi-*
tensis, nie opatrzoną w epitet „polską”, przytaczając u *Bar-*
clera zupełnie inny roztępną z polski pochodzący. A
jednak przynajmniej ten „*Lovitensis*” może pochodzić tylko
od słowa *Lovicium* (potwierdzone *Lovitium*), używanego
obok *Lovicz* *) dla miasta *Lovica*, np. przez *Arnolda*
(l.c. str. 64), *Ruggeriuskiego* (*Auctuarium historiae naturalis*
etc. str. 244). Wyprowadzenie od *Lovicium* przynajmniej
nazwy *Lovitensis*, który się jedynie przynajmniej, lecz nie
odróżnioną różni od wyżej przez *Corvianusa* *Lovitensis*
wrazie roztępną *Atriplex Lovitensis*. Zadany przynaj-
mniej inny najsłabszy, zwany *Lovitium*, w Europie potw-
orniej, stać może mogłaby pochodzić leśna *Corvianusa*,
nie spotykamy. Zdaje się zatem nie ulegać żadnej wątpli-

*) W *Monumenta Poloniae historica* A. Bielowskiego spotykamy
tylko nazwę *Lovicz* dla miasta *Lovica* i ~~użyty~~ utworzony od
przynajmniej — *Lovicensis*

worki, że rośliny narysowane przez Corvina Barrichera podobają
2 okoliczności lub może nawet nieco dalszych uwzględnionych
Księstwa Łowickiego.

Jak dalej zobaczymy, niejedna z rysów Barrichera, pomimo
nawet podanego krótkiego opisu, młotowa a niekiedy ~~przebie~~
~~nie~~ ~~możliwa~~ do pewnego zniekształcenia. Języczek Gibbert popisał
wraz z tym, przysposobiony roślinę przez Corvina jako „griegni
Botanorum” pomyłkowo, na podstawie własnego rysunku za
Calla palustris L. Karykaturę Sprengel, autor Dziejów
Botaniki („Geschichte der Botanik, Altdenburg und Leipzig,
1818) skarżył się w swoim czasie na niedokładność wielu rysów
Barrichera: „Es sind 1324 Kupfer in sehr verjüngtem Maas-
stabe und oft unrichtlich (Sprengel l.c. # tom II str. 135).

Powrót przystawiamy uwagi, do jakich doprowadzi nas
Szeregów rysów 18 polskich roślin Corvina.

1). N° 118. Centaurium minus, luteum, Alkinoide polonicum.
Barr. Icon. 1156 fig. 1. Iques Corvinae communicavit Barre-
nero.

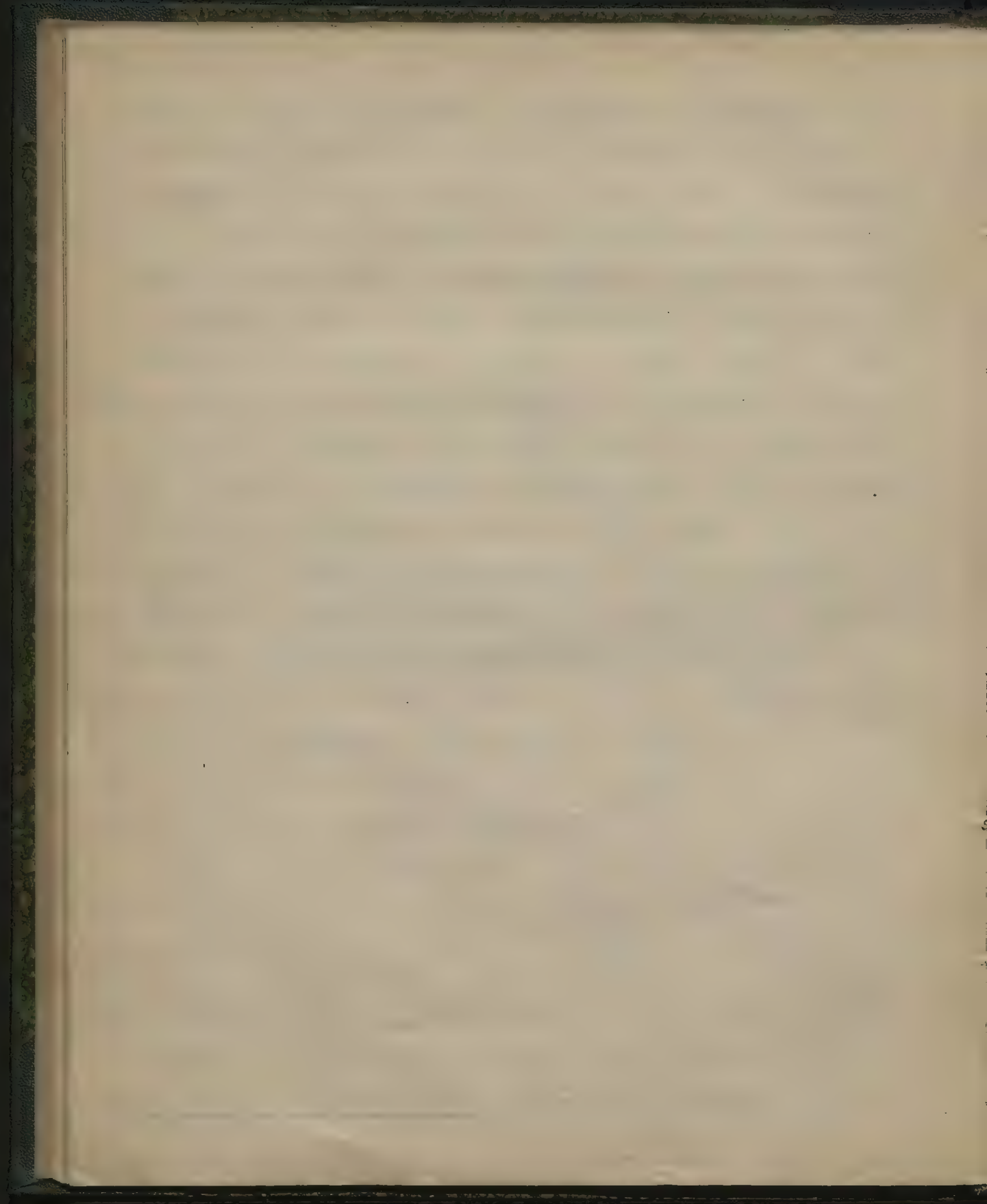
Roślina pod wskazanym brakiem wyrysowana młotowa do znie-
kształcenia. Łatwo nawet, że użył jej oznaczenia nie posiadał: przy-
najmniej u żadnego z późniejszych autorów cytuje się tablicę
cy Barrichera nie spotkać, - a to prawdopodobnie dlatego, że
wzrost jej tak niedokładny, że nie ^{niewielkich} uwzględnienia Szeregów
wykonany: np. korona wyrażona w 2 najlepszych wzorach
koronach jako 6 a nawet 7 płatków p. wyobrażona, jednoczesnie

zai podpis ogólny, i ma to być *Centaurium* (Lj. *Erythraea*)
o koronie, jak wiadomo, 5 płatków. Znamionem dla *Erythraea*
rurki korony jest jakiś narysunek *Corvina* u *Barbiera*
nie widać; wiadomo nawet, że jako koronę mamy do czynie-
nia - może czy też wolicjonalną; braku przeto, czegoś
takie wiadomo. Na podstawie Tab. 1156 fig. 1. *Barbiera* ma
opis do tegoż można z pewnością utrzymać, że jest to
roślina o liściach naprzeciwległych, berogranowych, podługowatych,
cętobnych; o kwiatach 5-tych, w wienkach zbranych. 2
pozostałe części karmy kwiatów; braku rurki w koronie, także
nawet, że roślina dla *Corvina* nie należy nawet do żadnego
z krajów gatunków *Erythraea*, gdyż że kwiata równo
nie było, kwiatareń i nawet z pokroju do żadnego z
rodz. *Hypericorum* (*Erythraea*), więc *Barbiera* odzwier-
ca (Tab. 423, 424, 435, 436, 467, 468, 1242), nie podobna.
Na koronę 6-7 płatków, o jakiej wspominaliśmy, niekiedy
nawet uciśniętą, gdyż można do położyci na karb niedokładności
opisu lub niedokładnego jego opisania przez uwzględnienie
tego: gdyż roślina, jak ja wyżej opisałem, o koronie
6-7 płatkowej, we flonie polskiej nie istnieje, *Barbiera*
zai nazwał ją wyrażeniem "Polonica". Niedokładność wsta-
nej prawdzi, przynajmniej *Herminii* całej Flory uciśniętą
(Atlas 30 - kwiata) Schlechtendala, Langethala i Schenkla
i jedyni wśród roślin o koronie 5-płatkowej znalazł
jeden - *Hypericum* *humifusum* L.,

Moją uwagę najpierw przyciągnęła Barbiera ojszowa. Różniła się od niej długoszyjną, a więc miałybyśmy zaliczyć do K. Lincolnia i stała się Barbiere Corvina nowo odkrytą.

2). N° 176. Arum palustre, Arundinacea radice H. L. Bat. Dracunculus palustris, Polonicus Corvini Barr. Icon. 574 Dracunculus palustris Dad. Scept. 331. Pictum consuevit ab Equo Corvino.

Także pomyślała Barbiera ojszową przesyła Głębok (Historie des plantes, II wyd.) na podstawie słowach dykusyjnych, zamieszczonych w Herbarium Linneusza oraz na podstawie rysunku Barbiera - jako Lalla palustris L. Głębok uważa, że uważa ją za formę (u Głęboka nawet „une variété”) urosłą na łące, o brzośnie grubych, w wierzchołku rozłożonych, tyfiskowato-wygrzyskach, o podkroju na skrajach nie-
mał skrzyżasto-zębatym. Formę podobną nie spotykamy później u żadnego autora wspomnianego. Powinno jednak być sercowato-jajowatym, jak widać na rysunku 574 Barbiera, różni się ona od tej wybitnie od sercowatych, sercowato-oblężających lub sercowato-jajowatych roślinian-
caonych brzośnie po rodzaju innego typu, przede wszystkim Głęboka, że różni się od niej oraz od Barbiere Corvina, że tu w Królestwie Polskiem, nadaliśmy jej nazwę formy (lub odmiany) Corvina - forma (var.?) Corvina miki.

Najpóźniej jednak odnosi Głębok (Flora Vith. ineb., ~~III~~ wyd.

Hyndre z r. 1785, kuzin Holsche na planie l.c. i dalej
 samej rośliny - *Calla palustris* L. - inny rysunek Barrelera n.
 1171, między innymi uroczyście mu, rośliny ani tej samej
 rośliny, zwanej w Polsce "grebigne"; ~~Można jak brzochny po~~
 brzochny ^{bowiem} w naszym będzie nazwa "grebigne" nie wspólnego z
Calla palustris L. nazwa i należą do rodzaju *Naphet* lub *Naphet* L.
 o tem będzie mowa później.

Calla palustris L. jest rośliną w całej Kongresówce rosącą,
 zaś forma *Corviniana* Błotnicki jest dla całej Polski nową.

3). n. 240. *Galopax purpurea latifolia* Lamium purpureum
biflorum, *Polonicum* Barr. Non. 1920.

Wargowa ta roślina wiele nie różni się od *Lychnis*, gdyż
 wizerunek jej oraz wygóra ("biflorum") odpowiada nie Lychnis:
 ma ona posiadać tylko po 2 kłosa kłosów w okółku,
 barwy purpurowej, o kłosie, jak u nas i rysunku Barrelera,
 od kłosa 3 razy dłuższy, (zobacz kłosa długich, różnorod-
 nych, oraz kłosa purpurowe, szarawożółte, fioletowe i białe
 grubopiętkowane.

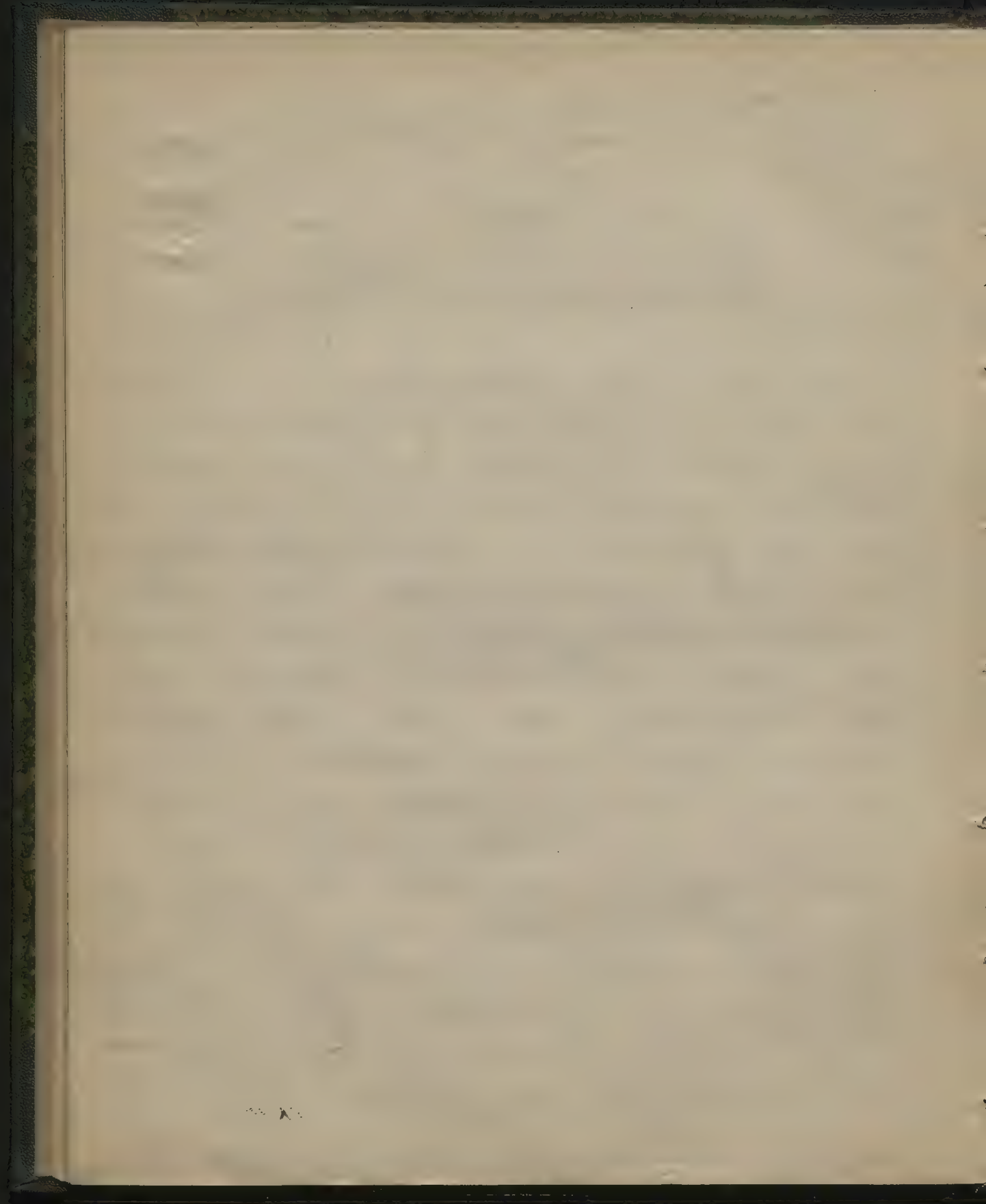
Choć nazwana przez Corvinusa polską, jednak różni się z
 krajowych roślin wargowych rysunkami Barrelera oraz kłosem
 wygórze jego ("biflorum"!) nie odpowiada. Mięwa wpraw-
 dzie *Lychnis* (*Melilotis Melitophyllum* L.) ma tylko po 2
 kłosa w okółku, ale całymi pokrojem, kłosem i nasadą nie
 różni się, kłosem wielokrotnym, na dość długich wygórkach
 rozdzielonych, o kłosach też różnych szerokościach
 tak wybitnie to na pierwszy rzut oka różni, że nie należy do

nawet o niej wspominać.

Mugnier, który też nieumownie wyraża co do podobieństwa
do *Barbiera*, na którą już wspomniany wyżej skrzyżt do K.
Sprengel w swych „*Revizjach botaniki*” (o Kupper... oft unidentifiziert)
kier ową „*biflorum*”, zaindukowane w dyagnozie, zdaje też uważyć
wyrażeni, że na szczegóły ten zwrócić należy uwagę. Wyrażenie
już uważył przypuścić, że wybuch był edytemowany z niekwa-
nych, być może, w drodze z Polski do Krymu mocno uszkodzo-
nych okazów. To przypuszczenie o uszkodzeniu okazów tej
rośliny w drodze w tych czasach, kiedy przysłała z Polski do
Włoch była zapewne parę miesięcy, uszło z rąk stopy, i wielo-
krotnie była przenoszona przy zmianie rezydentów postowych,
na co była dość prawdopodobna: Krowy z okolic
mogły być przytłumione, kumbardziej w dyagnozie, zawierające
one „*biflorum*” atoryst ^{Barbiera} nie *Corvina*, który mógł otrzymać
okazy z nieco lepszym stanie, a już w stanie zupełnie
niechętym mogły być one dostać *Barbierowi*. Z dyagnozy tej
przed mi *Corvina*, która z podanej tego, że na takim
dyagnozie mi ustrzyż *Barbiera* nawiązała *Corvina*, co
zmyślał być czynić jeśli nanieś nadał ^{roślinie} *Sam Corvina*, ug.
nr 178 *Dracunculus palustris*, *Polonica Corvina* lub nr 536 *Plan-
tago aquatica*, *augustifolia*, *Polonica Corvina* etc. Dyagnozę
wskazującą już nas rośliny wogonij „*biflorum*” nie atoryst
Ale niekiedy inny próż *Barbiera*, gdyż ~~dyagnozę tej~~, w ten
głównie parę nas przedstawia, a zadecyż ze starych autorów

4). N° 241. *Galopis angustifolia*, flore variegata. Inst. R. Herb.
185. *Cannabis spumica angustifolia variegata flore*, Polonica.
Barb. Gen. 1158. Utrunquic (d.) to i poprzedniej N° 240 sama
kora rośliny) communis lignis corvini.

W tabelce ~~1158~~ Barb. 1158 *Barb. 1158* *Barb. 1158* *Barb. 1158* *Barb. 1158* *Barb. 1158*
1742 roku (Enumeratio methodica stirpium Helvetiae indigena-
rum p. 644), zabiegany ja to twój Galopis N° 2, a Gilbert
(Histoire des plantes, Tome 8, str. 94) tabela de woaz i synon-
um Hallera przytoczył przy twój Galopis grandiflorum,
który opisał tyś dał we Flora lithuan. buch. (wyd. syryjskie
i v. 1785) pod N° 67 wpisać zbyt nie (pod to nowe nazwy),
gdyż roślina ta zostata już wcześniej opisana jako Gal.
speciosa Miller (Gard. dict. ed. VII N° 3). Tym określeniu nie
ma nic nowego, zmianę rośliny ca bardzo dużo lub nie
nie wiedzą i dał nie opisać, opisywali ja pod
rozmaite imi nazwy: Galopis cannabina Roth, Gal. verticor
Cartis, choi jeżeli Willemsen w 1800 roku (to Species
plantarum tome III str. 93) nazyw do jako synonim nie tylko
Enne.

Galopis grandiflorum Gilbert, przy którym to roślinie użył
on niektóre i synonimów Hallera woaz i tabela 1158 Barb.
lora, określił już tyś samym gatunkiem Gal. speciosa
Mill. Później tego zmianę we Flora Politycznej Waz,
który całkowicie gatunek Gilberta (tome II str. 93) zost syno-
nimów Gal. verticor Cartis (= Gal. speciosa Mill.)

THE [illegible] OF [illegible]

BY [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Widermy zatem, że rozprzeczona rośliną jest bliźniacza Galeopsis speciosa Willd., z rysunkiem namalowanym podobna do tab. 1832 w Florae Schlechtendala, Langethala i Schenka.

Jest to roślina na przestrzeni całej Kongresówki a w szczególności w ko. Lewickim rosnąca.

D. N° 544. Pyrrola longifolia, flore albo, singulari, Polonica.

Barr. Lon. 1156 fig. 2 Pyrrola Alsinosiflorae, Europaea C.B.

Podr. 100. Alsinanthemon Thal. Sylv. Herc. et Othaf. Elench. Plant. Daut. A Corvino namit Barrelier.

Roślina ta, jak wskazuje synonim w Species plantarum w wyd. Willdenowa (tom II str. 282) egzystuje z dość dobrą reputacją. Barreliera jest szwedzkiem propolisem (Tricentella europaea L.) rosnącym w całej Kongresówce, a w szczególności w ko. Lewickim.

G. N° 586. Ranunculus aquatilis, Plantaginifolia angustifolia
Herb. R. Herb. 292. Plantago aquatica, angustifolia, Polonica
Corvini Barr. Lon. 1157. A Corvino namit (Barrelier)

Tę samą jej Barreliera widzi cytatami u Hallera, a u innych prozatorów nie znajdujemy. Jak wskazuje synonim Bauhinia (Plantago aquatica angustifolia) rozprzeczona w Species plantarum w wyd. Willdenowa (tom II str. 276) pod Alsinosiflorae Plantago L. jest to w. Plantago L. var. B. Prawdopodobnie jednak ta odmiana w Linnaea obejmuje według Binnskiego Linnae systematyki botanicznej różnorodną formę, przeto aby dojść do właściwego określenia rośliny Corvini, należy udać się do tab. 1157 Barreliera i starać się oznaczyć gatunek i odmianę.

Wieding uij

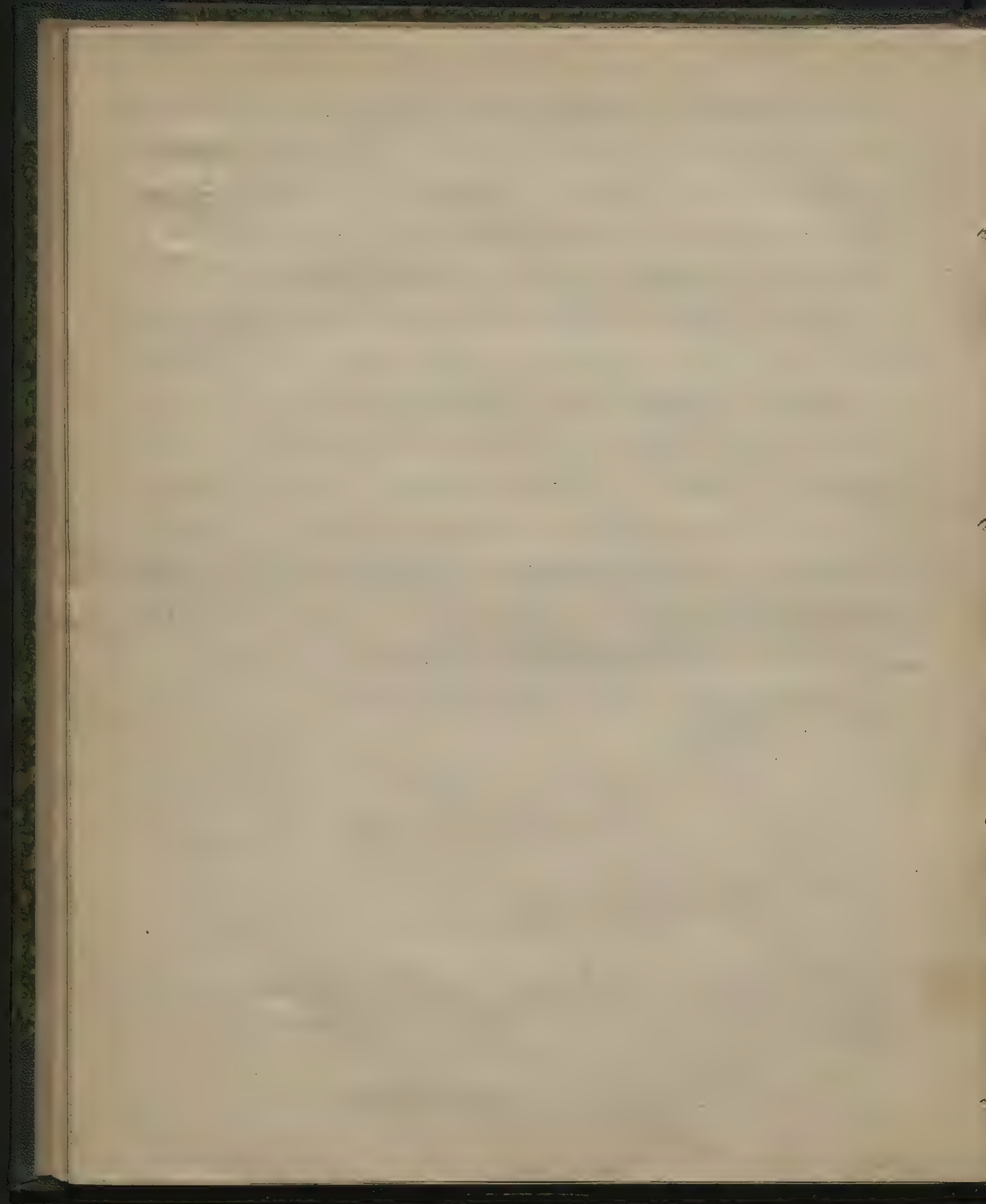

Niektóre z krótszych gatunków *Salicaria* (*Alisma*) bykliwej nie ma
 widać, mianowicie *S. parastifolium* L. na podstawie znanego
 jego kształtu liści, zaś *S. katans* L. i *S. racunculoides* L.
 zarówno na podstawie kształtu odwróconego niż u *Barbieria*
 (tab. 1157) kruszostanu jakoteż i innego kształtu liści, brosto-
 je o ciętych kłach *Alisma Plantago* L. z 2 podgatunkami
 (według najnowszego opracowania tego rodzaju u Schersona
 i Gräbnera: *Synopsis der mitteleuropäischen Flora*, tom I
 str. 381+ - 384). subsp. *Michaletii* A. Sch. et Gräbn. i subsp.
arcuatum Michalet. Wątpliwie nie ma potrzeby rzymskiej
Barbieria przemawiają za przewidywanym z tych dwóch podgatunków,
~~mianowicie~~ za *Alisma Plantago* L. subsp. *Michaletii* A. Sch.
 et Gräbn. i mianowicie za jej odmianą wąskolistną (var.
stenophyllum A. Sch. et Gräbn.). Przeciwnie *S. Plantago* L. subsp.
arcuatum przedstawiają tylko prostokątne, a nie ukośne lub
 trójkątne kształty a nawet krępe; liście o blaszce nie zwęża-
 jących się stopniowo wagiłki; niekiedy brzośki gęstej kłach
 (6-8 w okółku), których u *S. arcuatum* Agnes zauważają
 10-12!; płatki korony duże, 2 razy od kłach dłuższe.

7). № 642. *Eryngium plaurum*, caeruleum, caespitose, Polowian
Corvini Barb. Flon. 1174. *Eryngium latifolium*, plaurum C. B.
 Fl. 386 et Rati Hist. 384.

Jak wskazuje powyższy opis u Bauhina, zauważamy

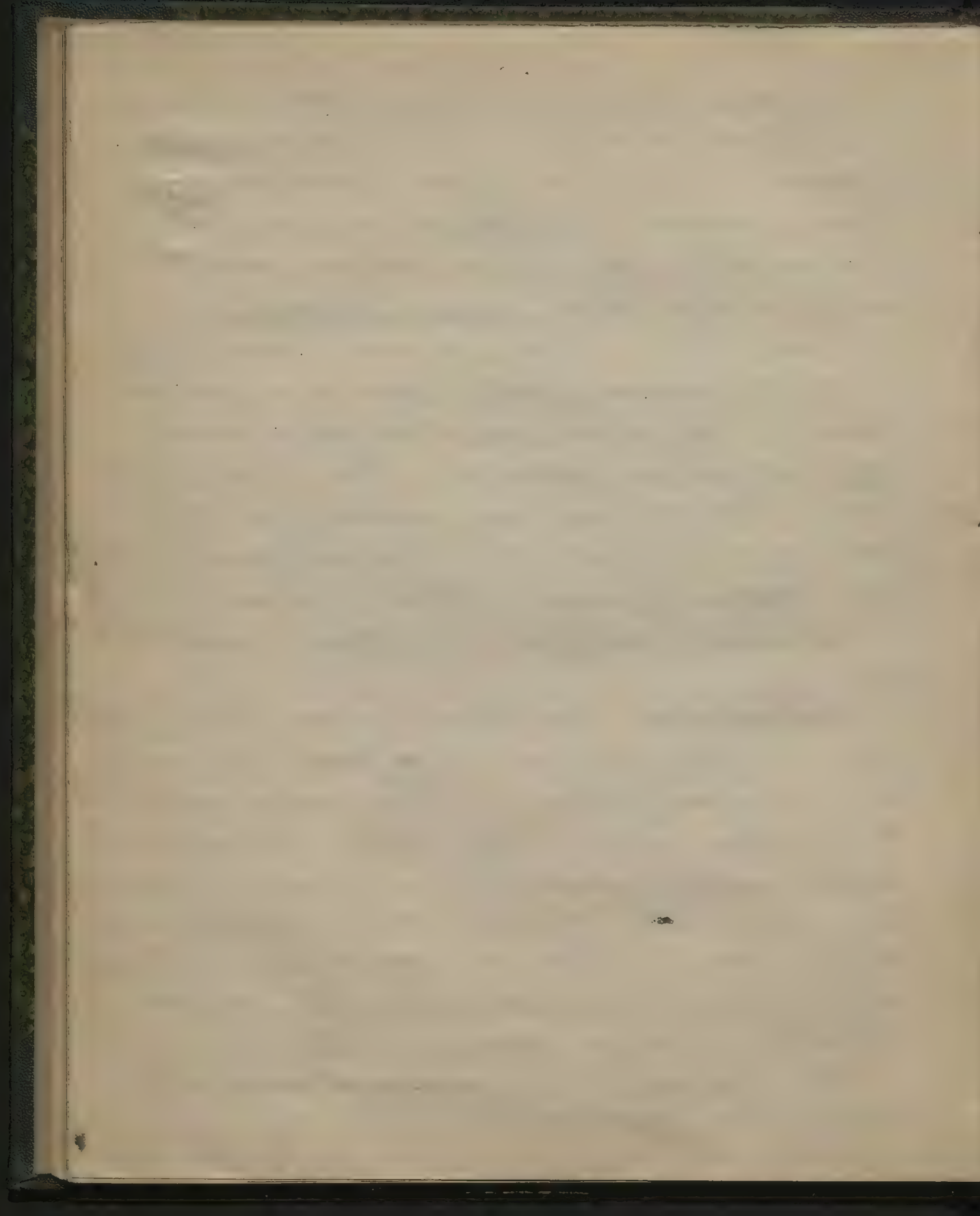
pod *Eryngium planum* L. w *Systema plantarum Europae* w wyd. Githerta (IV str. 269), w *Species plantarum* w wyd. Willdenowa (I str. 1357) oraz *Systema Vegetabilium* w wyd. Römra i Schultesa (VI str. 319), gdzie znajdujemy nadto przytoczone tablice 1174 Barrelera, omawiana roślinna jest niekrotajkiem płaskolistnym (*Eryngium planum* L.)

Ponieważ Githert w *Histoire des plantes d'Europe* (wyd. II tom I str. 283) przytocza te tablice Barrelera przy *Eryngium planum* L., braci' waz' znow' przy swoim nowym gatunku *Eryng. anasthystinum* Githert 1806, który w *Exercitia phytologica* (1792) nawi'nuje *Eryng. caeruleum* Githert 1792, - pnie' ni' ad rzeczy by'cie' Grobri' tu prze'lad' gatunkow' i' odmian *Eryngium*, opisanym u Githerta, i' rozkaza' i'c' wyrytli' te tym samym niekrotajkiem płaskolistnym (*Eryngium planum* L.).

Percepu'go wydania *Flora lithuanica ruckoata* (Grodno i Wilno 1781 - 178) nie posiadamy i' z tego powodu ograniczamy si' do 2-iego wydania Myon'skiego z r. 1785 (causowanego w *Systema plantarum Europae*, w wyd. Githerta), z ktorego dostawiamy przedrukowane opisy gatunkow' *Eryngium* w *Exercitia phytologica* oraz w obci'ni'niejszym 2-ym wydaniu *Histoire des plantes* d'Alphon 1806), z ktorych do dalszych rzeczy si' wroty' wyrytko a' co'sto' nawet i' wst'ep' znanym, ni' z pierwotnym opracowaniem *Flora lithuanica ruckoata*, wydaniem re. Litwe.

Oklone' Grodnians' Githertska ~~Flora lith. ruckoata~~ podaje na st'olowy' Grodnia nast'epuj'ce gatunki:

Eryugium planum

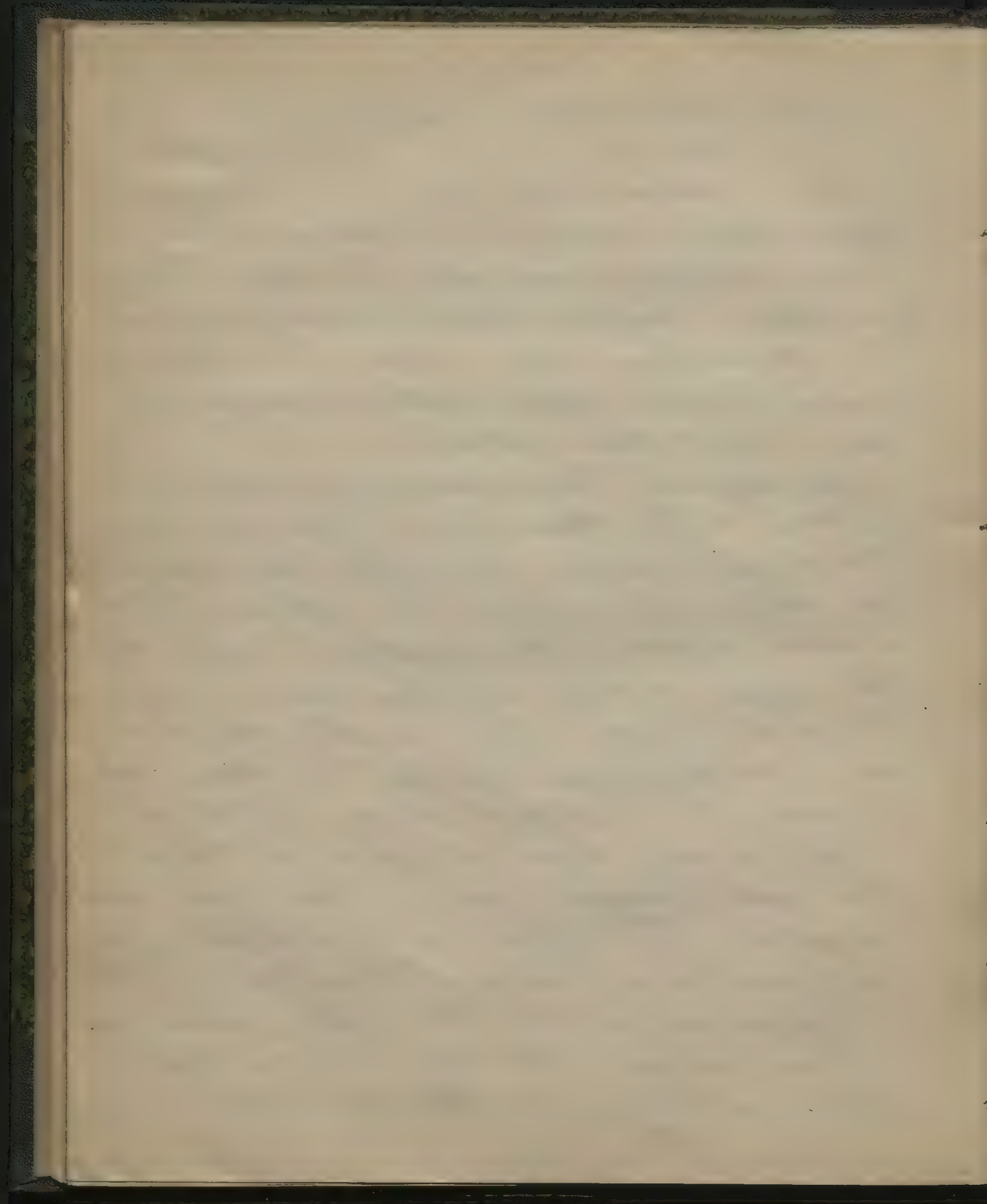
alpinum

pusillum Barr. tab. 376

Eryugium planum L., możemy we *Flora lithuanica* znaleźć oraz w *Exercitia phytologica* naszym, radeusz przez Gilberta a później uż ad Bauhina — *Eryugium lat-folium* Gilbert, — jest gatunkiem dość rozpowszechnionym w Polsce. Tablica 1174 Herrelera, który również przez Gilberta w *Histoire des plantes* to nawiązuje się do niego (Römer et Schultes, *Syst. veget.*)

Eryugium alpinum L. błądził porównaw (Klonis grodnensis i 2 tego powodu we *Flora lithuanica* oraz w późniejszych pracach Gilberta pociągał opuszczenia, byś zapewne tym samym gatunkiem, który opisał on pierwszy we *Flora lithuanica*, twierdził w *Exercitia phytologica* jako nowy gatunek „*Eryugium coccineum*” Gilbert, odrzucając między *Eryug. planum* i *alpinum*. Ten gatunek ten nawiązuje z flory grodnenskiej wykreślił na nowy następnego zapewnienia Gilberta (*Flora lithuan. inch. typ. lyondre* str. 33, *Exerc. phytol.* str. 197): „*Militat inter Planum et Alpinum Linnæi, sed certe non est Alpinum*” Klonis Grodnensis drukował Gilbert w *Tabula Systema plant. Europæ* a w *III fasc. E. alpinum* jako roślinę błędnie uż figurę, podawał bowiem „*habitat in alpinis Helvetiæ, Italiae*”.

Eryugium pusillum Barr. t. 376 i Klonis grodnensis (zaw. uż *Eryug. pusillum* we *Flora lith. inch.*, *Exercit. phytol.* oraz *Histoire des plantes*) jest jak widać z opisu Gilberta („*folia*

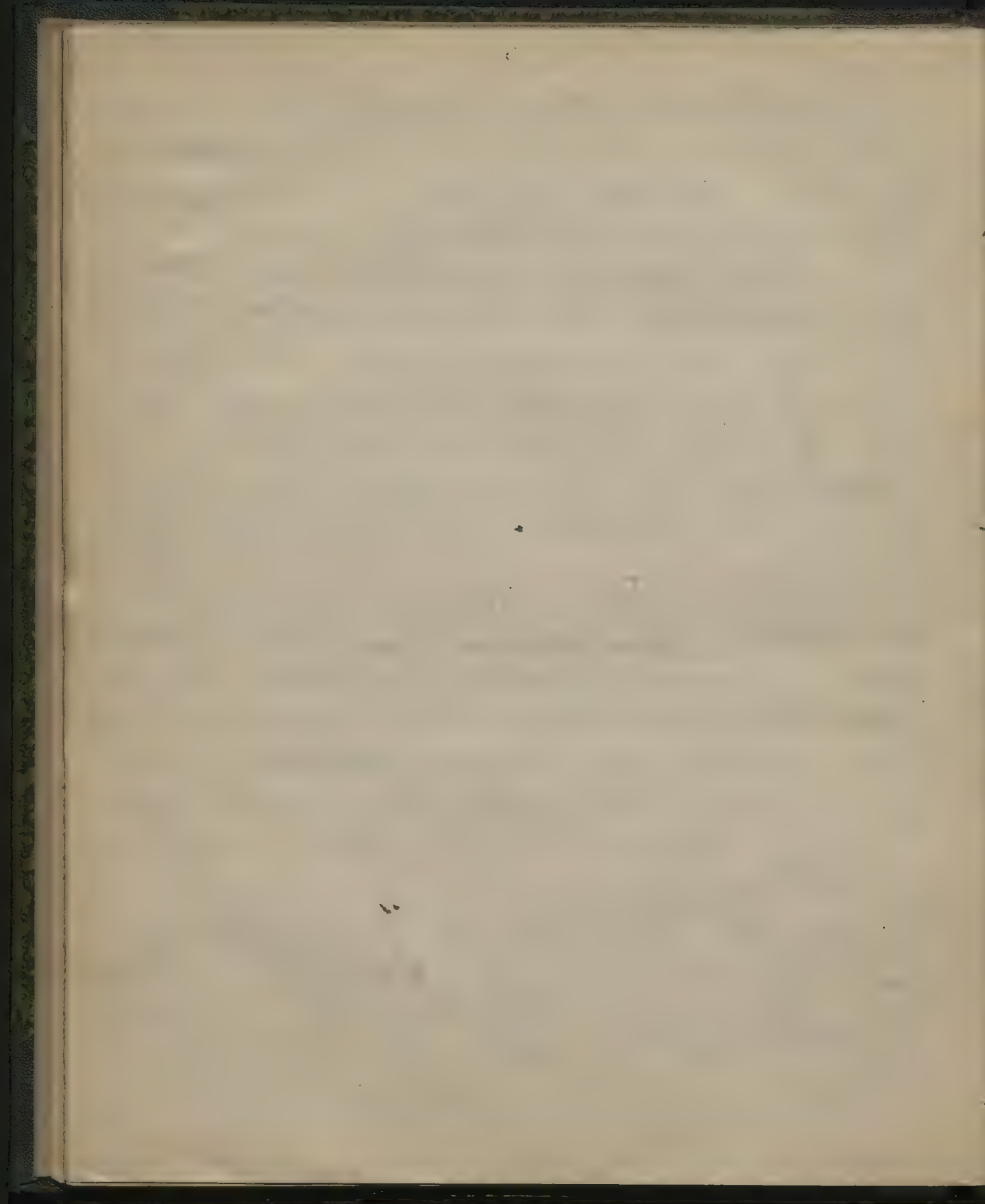

radicalia vix basicondata, oblonga, inerta, lobis serrato-spinosis... capitula sessilia, involucri duplo breviora") *Eryngium planum* L. var. *subglobosum* Neeske, znany u Alaski. Barwa jej odnawiającego typu zielona sub błękitna ("rami nullo modo caeruleant... eodem Alepore et in eodem loco inveni specimen ejusdem magnitudinis, ramis et capitulis amethystinis" Gilbert). Nie pomylić, że przytłumione przy tej odnawianiu tab. 376 fig. 3 i bierze się, choć wyobrażająca jakiś północno-europejski gatunek, może być wogóle różni się z podobną obłądną, ale jako sławniejszą co innego, lecz ure *Eryng. planum* L. var. *subglobosum* Neeske. Wyobrażająca, ure postać jest przy niej cyfrowana. x)

Tę samą 3 gatunków z *Chloris Groenlandica* jest jeszcze odnawiająca w III *Systema plantarum Europae* Gilberta za białą podany - *Eryngium amethystinum* L. non Gilbert, który przed Gilbertem tak w Flora lithuan. such. oraz Exercit. phytol. z flory krajowej wykresić ("Verum *Eryngium amethystinum* delectus in *Chloride Groenlandica*, nam Varsovicensi specimen, est etiam secundum nostrum" t.j. *Eryng. caeruleum* Gilb. = *E. planum* L., jak to raz wykażemy).

x) W *Systema Vegetabilium Linnaei* w wyd. Römera i Schultesa każde Sprögel (który opracował do tego wydanictwa *Salvaphora rotundifolia*) posiada: "Quid sit *E. pusillum* Gmel. i Flora lithuan. p. 82 plane nescio". Mowa tu o tym wyd. Opiscus rotundifolia 1811 r. Oznacza to, że to wyrostek jest prosto kłosowate okady *E. plani* L., w porównaniu z tymi zapewnia, że jest osobnikiem to var. *subglobosum* Neeske. patrz cyf.

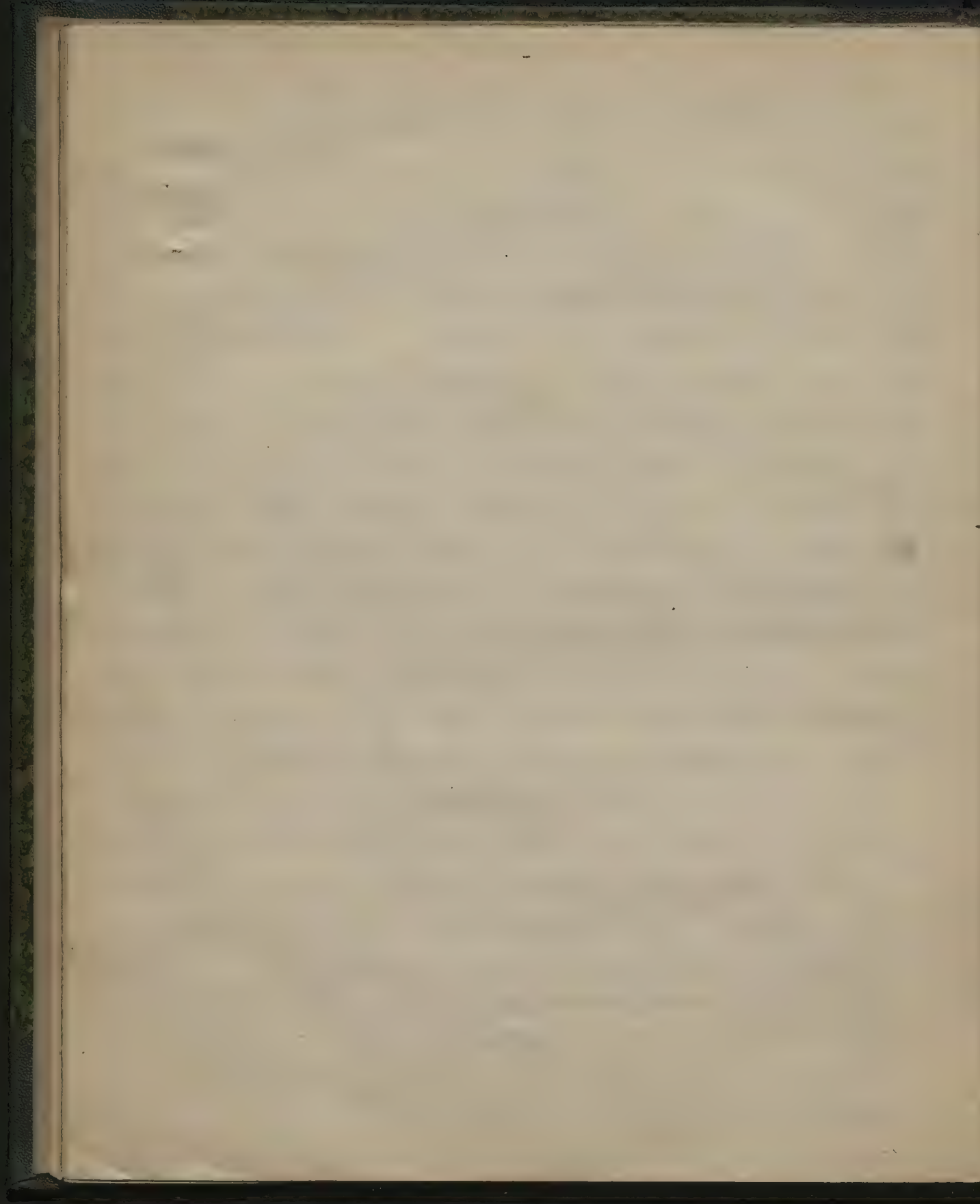

Z opisu *Eryng. planum* L. i *E. caeruleum* Glib. (= *E. amethystinum* Glib. 1806 non L.) widać, że Glibert wyobrażał sobie, że sineuprowski gatunek *E. planum* jest rodzony, bez okrzemu białego (z wyjątkiem „petala caerulea”), zaś *E. caeruleum* Glib. trybitur od samego gatunku nie różni („habitus praecedens, sed ramosior”), tylko kładzie różnicę, o liściach łodygowych, że krótko- i jasnozielonych lub błękitnych, o okrywie ogólniej z większej ilości liściów złożonej, o główkach większych, — na tożsaczość główne rozróżnienia białych. Barwa jednak, jak wiadomo, nie jest znaczącą dla *Eryngium planum* L., gdyż obok osobliwych wapińców zielonych spotykamy wszelkie stopnie jasnoci oraz ubarwienia nieobliczonego; upadek więc ten przedstawić między *E. planum* L. takim Gliberti i *E. caeruleum* Glib. na ubarwieniu mający polegać, myślanie zaś wyżej różnicy morfologicznej, że zbyt matraciarze i przypadkowe, że na nich nie tylko gatunków, lecz nawet odmian opierć by nie podobna. Odkrycie Lemie tego poglądu znajdujemy we *Flore Polskiej Wagi* (tom I str. 471), gdzie *E. latifolium* Glib. i *E. caeruleum* Gliberta razownie zostały wśród synonimów *E. planum* L.

Wszystkie zatem grodziszkie gatunki *Eryngium* Gliberta sprowadzają się do jednego gatunku, którego się odmiany:

Eryngium planum L. i *latifolium* Glib. 1785 = *E. caeruleum* Glib. 1785. *E. amethystinum* Glib. 1806 = *E. amethystinum* Glib. non L., zaś *var. subglobosum* Hecht. = *E. pusillum* Glib. 1785 non L. lub karłowatym okazem formy typowej — *E. planum* L.

Widerung niki, ze pmytowaone parz Gliberta tab. 1174 Barrubera w Histoire des plantes tom I str. 283 oraz przy E. planum L., Brugieras przy E. amethystinum Glib. odnosz. ni nie do obu rosnymk lecz do tego samego gatunku - E. planum L.

Eryagium planum L. jest roslina w cieniu Krolestwa Polskiego menadko rosna.

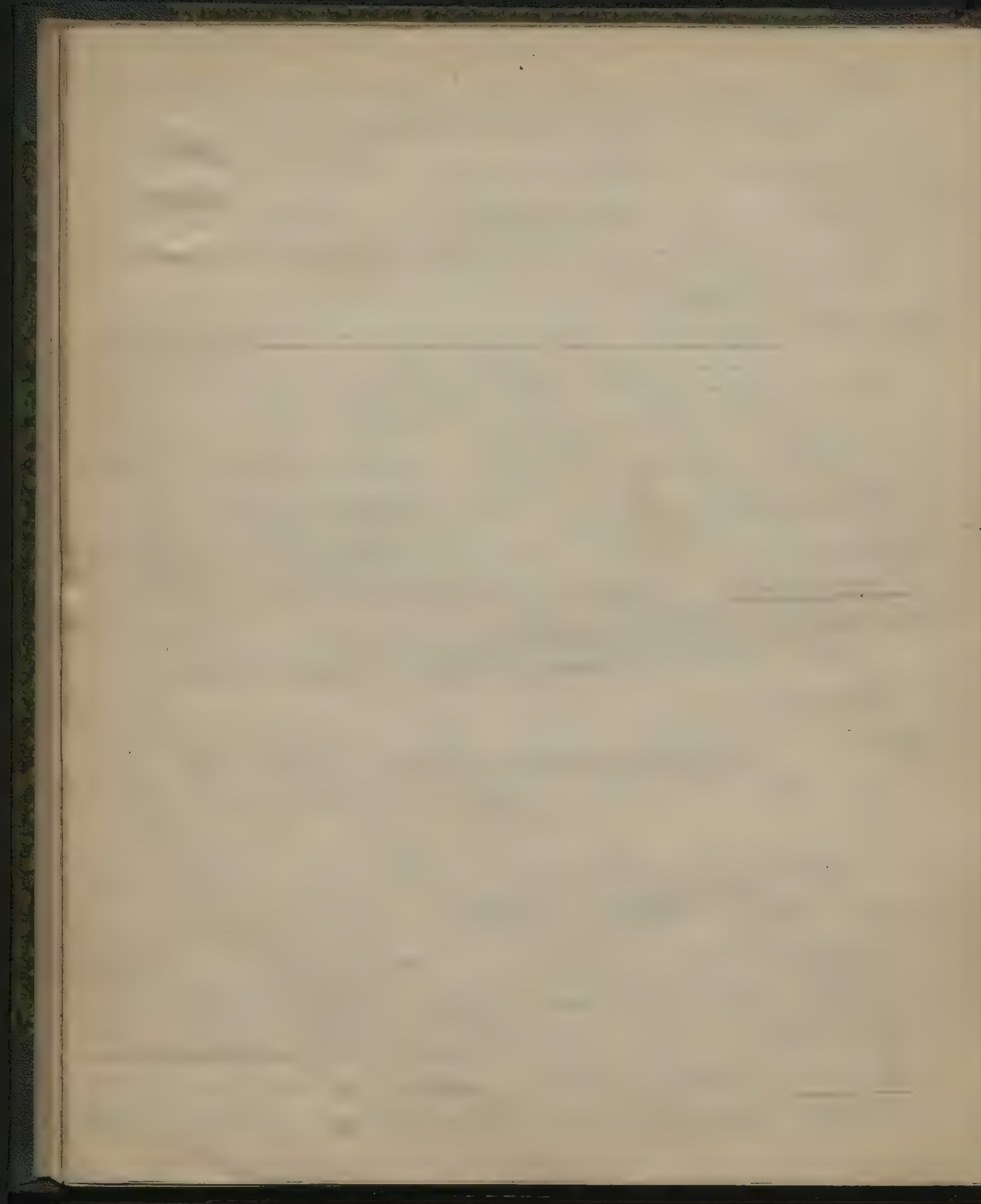
8). N° 830. Anonis uou spinosa, flore Thyrsiide, carnea, Polonica Barr. Icon. 1214. Anonis montana, praecox, purpurea, fruticosa Mor. H. R. Bles. A corvino depictum habuit Barruber.

Tablice powyższe Barrubera wytkniacyt już Willdenow (Species plantarum tom III str 990), pmytacyt je wasz z dyaguora Barrubera wśród synonimów Anonis hircina Jacq. = O. arvensis L. : niezawidac wzornik Barrubera ani dobru ten gatunek wliqny wyobraza.

Anonis arvensis L. nalezy do rolin z cieniu Krolestwa polskiego.

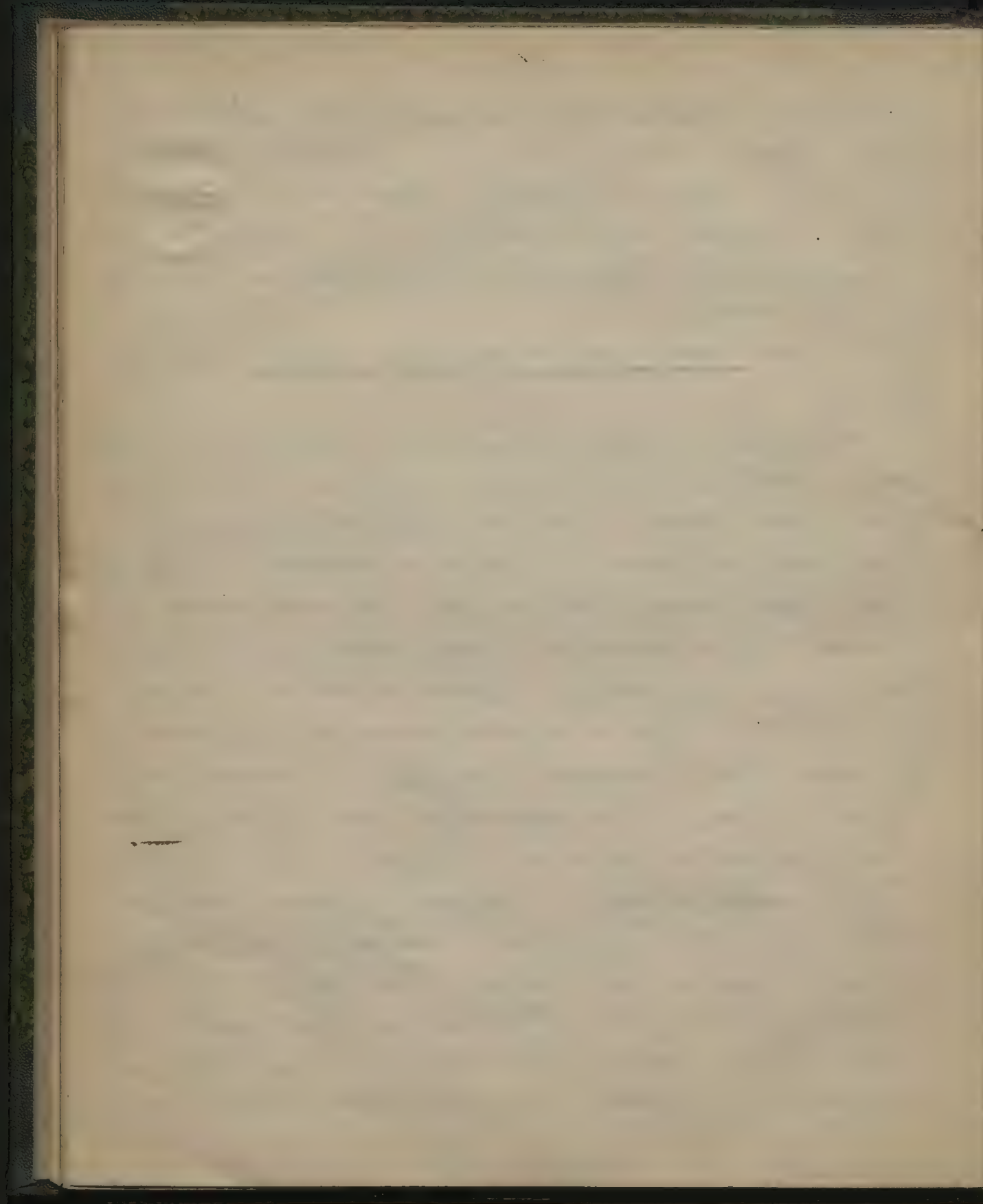
9). N° 855. Balaamina lutea, Polonica Barr. Icon. 1197. Balaamina lutea sire Noli me tangere. C. D. Pn. 306 Raii Hist. 1328.

Tablice powyższe Barrubera oznaczyt jeuse Haller (Enumeratio methodica stirpium Helvetiae indigenarum etc.), pmytacyt je wasz z dyaguora Barrubera oraz porownacz Baukina wśród synonimów jednego tego gatunku Tupairens (str. 505), a za nim powlosyli je przy Tupatiens noli tangere L. Willdenow (Species plantar. I str. 1176) oraz Glibert (Histoire des plantes, II wyt. tom II str. 459). Ze tej strony moze

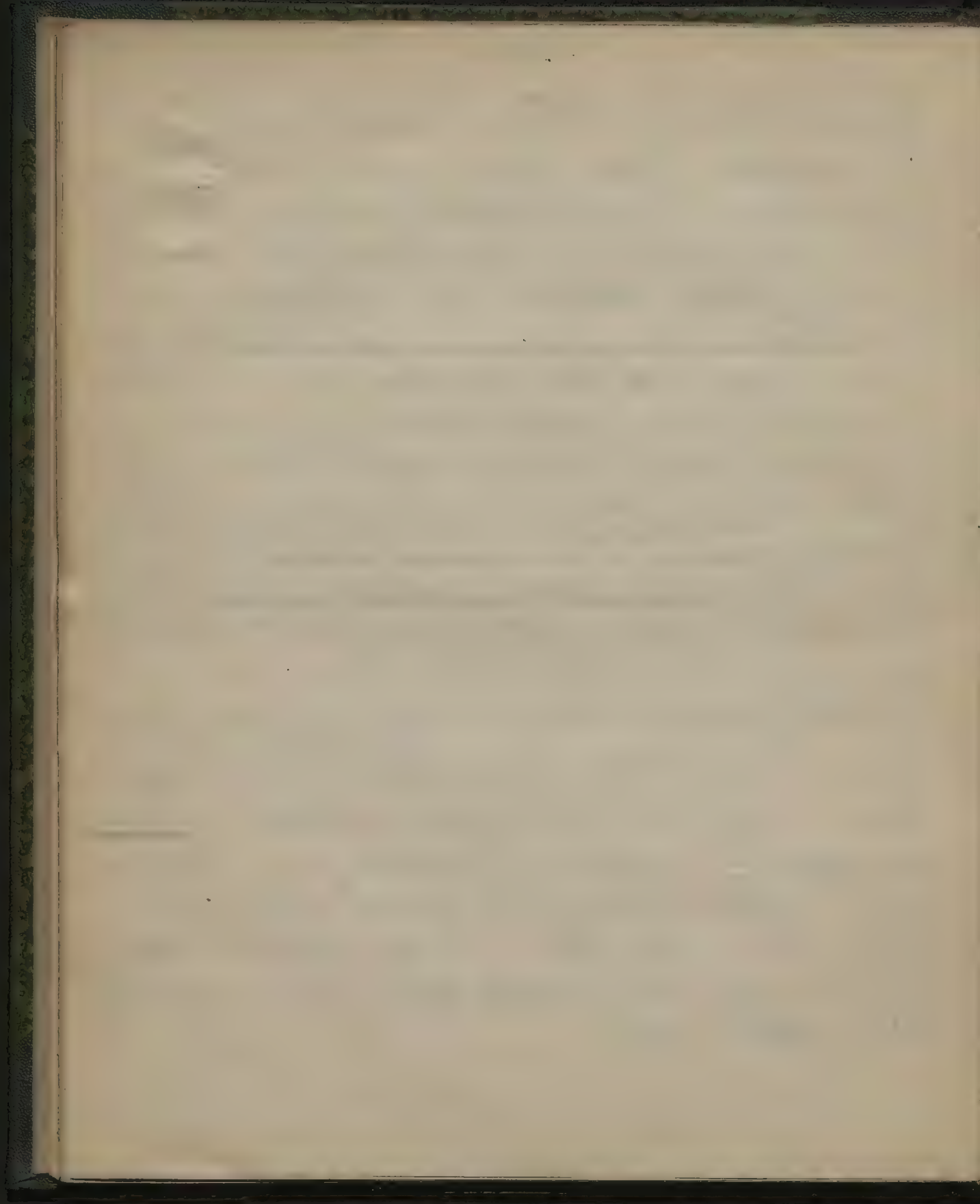

Zauważę prostejszych lub rośnionych. Ma być rozmieszona, że tylko może
być tylko z powrotem dwa rośliny: *Knaulia arvensis* Coult.
var. *integrifolia* G. Mey. lub *Knaulia sylvatica* Coult. Z powodu
nieuwydatnienia na rysunku *Barbarea verticillata*, uważam
że w tym ornażeniu opis ~~nie~~ na białym, jak widać z
rysunku, zupełnie catobezgłęb i uważam rozpatrywaną roślinę
za *Knaulia arvensis* Coult. var. *integrifolia* G. Mey., gdyż
inne *K. sylvatica* ~~to~~ Coult. są na skraj karłowate (Zarcke)
lub pitkowane (Beck) i mogły wykone ~~nie~~ (8-15 cm.) niż u
K. arvensis Coult. var. *integrifolia* G. Mey., tudzież wskazać od ry-
sunku *Barbarea* (który jest już zwrócony, do bardzo
małego). ^{Stwierdziłem, że byłby to inny odmianowy jest bardzo}
nie wiele) pociągany dla flory Kongresowej wedyfikacji.
M). N° 1036. *Scabiosa sulfurea, incisa foliis, Polonica Barb.*
Flor. 1770 N° 2. *Scabiosa multifida folio, flore flavescente C.B.*
Fl. 1770. Rati Hist. 376. Clus. Hist. III.

Rzecz jasna, że *Barbarea* nie znajduje się w ornażeniu
u Hallera (*Enumeratio stirpium etc.*), ale jest w *Systema*
plantarum Europae z wyd. 1787. *Scabiosa ramosissima* ora roślina
(tom III str. 138-139) oraz z synonimem *Bauhinia* pod *Scabiosa*
ochroleuca L.. Okazuje to potwierdzenie pojęcia Władysława
(*Species plantar. I str. 559-560*), Główny (*Historia des plantar*
II wyd. I str. III) oraz Römer i Schultes (*Systema vegetabil.*
tom III str. 68). Rzecz jasna, że *Barbarea ramosissima* nie należy do *Sc-*
abiosa ochroleuca L. Wyobraża.

12). № 1031. *Atriplex Lovitimensis* Corvini, semine anguloso
Barb. Fern. 1210.

Gatunek ten leśny, nazwany przez Corvinusa *Lovitimensis* od łacińskiego nazwy *Lovicia* — *Lovicium* (*Lovitium*) w okolicy którego został odkryty. Zauważamy, że był podobny z botanicznych dotąd z rysunku *Barbiera* oznaczony. Według rysunku 1210 *Barbiera* utworzona nas w przekonaniu, że miała do dotychczasowej do rodzaju *leśny* (*Atriplex*) odnosić. Naprawdę powiemy, że jest to *Barbiera* „*semine anguloso*”, gdyż leśny posiada, jak widać, nasiona spłaszczone, zaokrąglone, a nie kanciaste; ten błąd autor miał tu na myśli nie nasiona, lecz całe owce, które dzięki rozrostaniu do dołka nasienia i ~~z~~ ^z ~~rozrostaniu~~ ^{rozrostaniu} przykurczeniu, bywają w niektórych gatunkach kanciaste (stad np. *Barbiera* *Linnaea* *Atriplex rosea* L. w *Systema vegetabilium* głosi: „*fructibus quadrangularibus dentatis*”, zaś *Barbiera* tego samego gatunku u *Bauhina* „*fructu compresso vel stellato*” (*P. Bauh. Pin. 119, Prodr. 58*).

Nie ulga zatem wątpliwości, że leśny *Corvini* należy do grupy leśnych, w których przykurczeni chrząstkowate *Barbieria*, rozrasta się przykurczeni do potrawy *Atropis* i *rekorat* *Barbieria* owac *Barbieria* (*Atriplex* v. *Schizotheca* Sect. *Triptopis* *Drumst* B. *Sclerocalymma* Asch.)

Najazd zaś, tej grupy leśnych i flory *Kongreśowej* tylko 2 gatunki do wyboru — *Atriplex rosea* L. i *Atriplex*

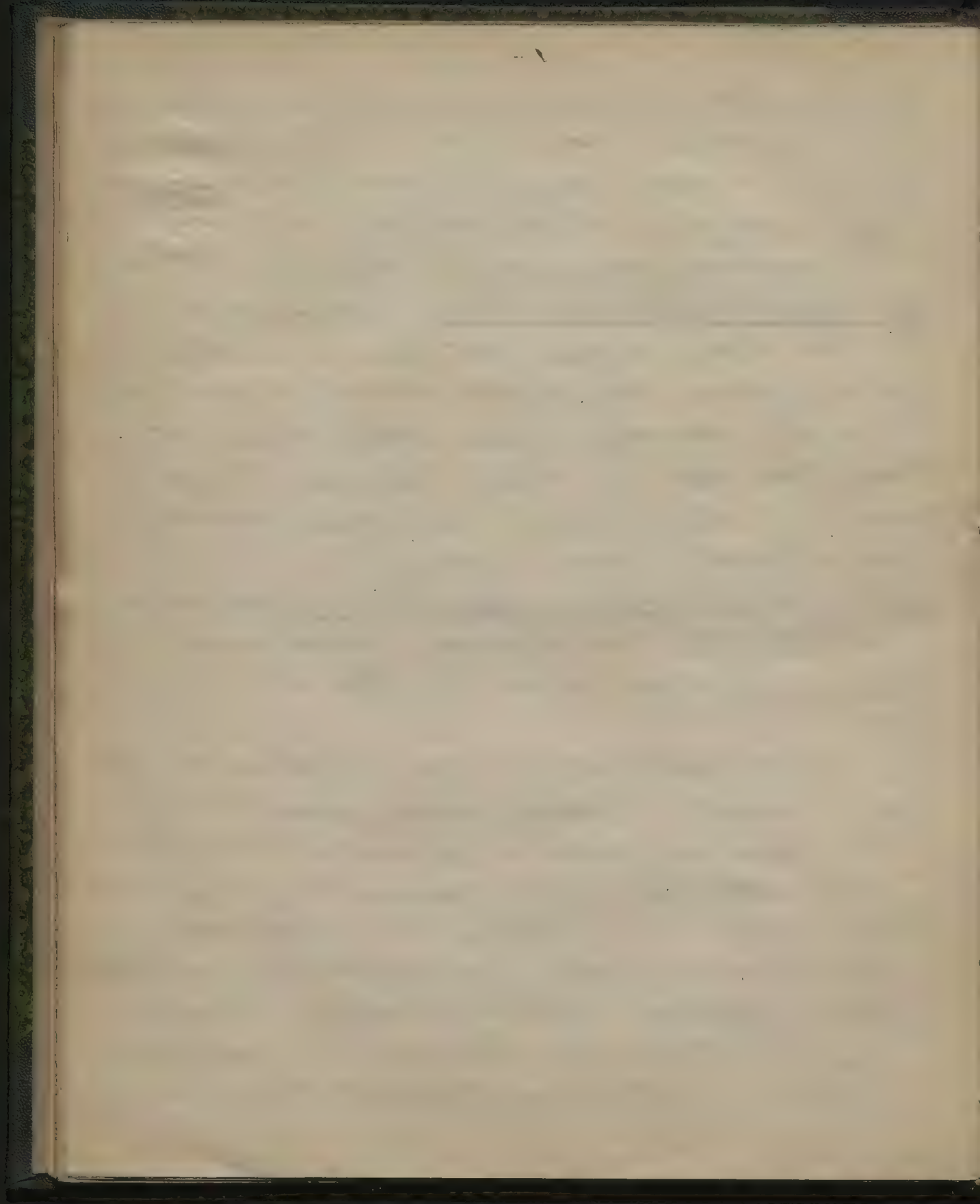

Laciniatum Auct. non L., odwróceniu szkieł Corvinusa do przodu
z nich, przedstawiają zgodnie z rysunkiem Corvinusa: wielki
kłosowaty przegubane, prawie do wienchołka ulotowane, sam
włókno toż one właściwie ad *A. laciniatum* Auct. non L.

Wzmiankowane rycina *Barbiera* doskonale odpowiada okładowi
Schizotheca (= *Atriplex*) *rosea* Celak., wydany pod № 383
w *Flora polonica exarata* Dr. Rehmanna i Wotopnicka.
Jest to gatunek leśny w całym Królestwie Polskim rosnący
i *Lorellii* stanowiskach Corvinusa dokoła otoczone jest ena-
nem stanowiskami tej rośliny: Warszawa (Rosłapinski,
Podvian), Ołock (Zalewski, *Flora polonica exarata*),
powiat Koninski (Bäritz, Beiträge).

13) № 1342. *Abies leucivire folio, fructu deorsum inflexo*.
Fruct. R. Herb. 585. *Picea ôğupullu's Polonica Corvini Barb.*
Non. 730. *Picea major, prima, sive Abies rubra C. B. Pin.*
493.

Tablicę powyższą *Barbiera* wraz z przypisaniami cytowa-
ni *Fournier* i *Bauhinia* zawierał jeoune *Herb. w r.*
1742 (*Summaratio methodica stirpium Helvetiae indigenar.*)
Do owiej *Abies folio apice acuminato* Lin. fl. lapp. №
347 czyli do *Pinetum*, większego białego *ostrokrzewu* to
precyzowaniem to jest, opisanym liściem w wienchołku
typeciu, wybranem. Synonim *Bauhinia* i *Fournier*
przytoczył też *Pinetum* ("Le Pin-Sapin Pinus Abies")
Gledits w II wyd. *Histoire des plantes d'Europe*, tom III

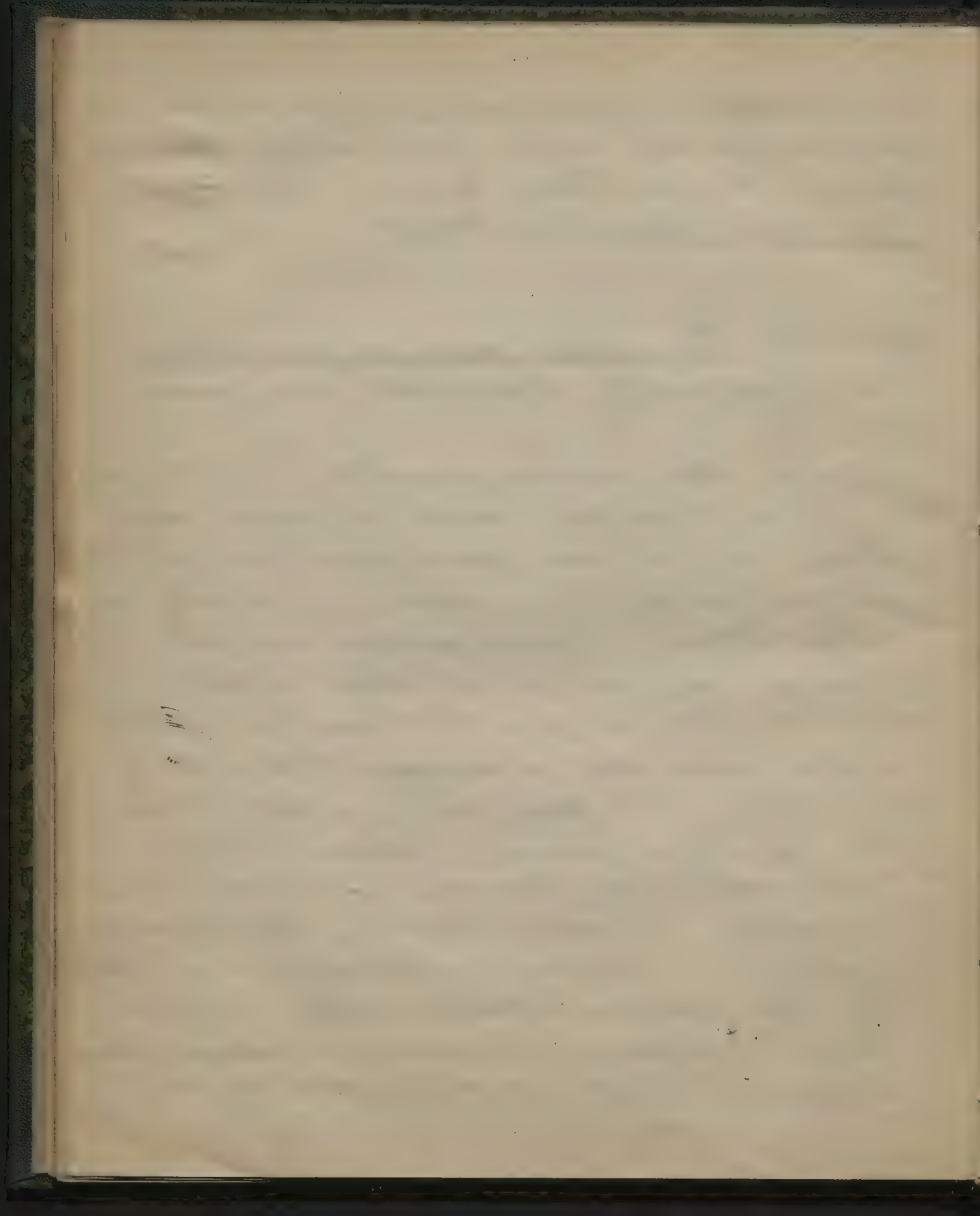

str. 95) Willdenow w *Species plantar.* tom IV str. 506-509 ca
przytadek poprzednich wydań *Linnaea zabawy* *Picea major*
prima s. *Abies rubra* Bank. Pin. 493 do *Picea Abies* L. =
Picea excelsa (Lam.) Lk. t. j. do hieskiego.

14) № 1343. *Pinus sylvestris minor, cono parvo, Abies*
Corvini Barr. Icon. 729. *Pinus sylvestris, vulgo Generensis*
J. D. I 253.

Przytadek tablicy *Barbiera* jeonem Haller w r. 1742 zabi-
czył do tej *Pinus foliis geminis, cono pendulo, nucleis*
strigosis, która jak dowodem podane powyżej brane synonim
jest soas propolitej (*Pinus sylvestris* L.). Z późniejszych
autorów Willdenow w *Species plantarum* wcale tablicy *Bar-*
bera nie cytuję, zaś Gilbert (*Historie des plantes, II wyd.*
tom III str. 92-93) choć ją na str. 92 przy *Pinus sylvestris*
L. podaje, jednak zaraz na następującej odnosi ją nie do
formy typowej, a do pewnej odmiany z okolic Grodna,
którą opisuje poraz pierwszy w *Exercitia phytologica*
(lub też może w I wyd. *Flora bithynica rufescens*, którego
nie posiadają). Z opisu tej odmiany: "Arbor vix quindec-
cupedalis, fere a basi trunci ramosissimus... ramis sortu-
osis. Folia... breviora... strobili nudantes... in sitra
Prusiarum (s. Pogonowicz) et in aliis circa Grodnam" (*Exercit.*
phytol. str. 415) nie ma wstąpić, a Gilbert znajduje

pod godnem oheay *Pinus sylvestris* L. var. *parvifolia* Heer
lub formę w niej zbliżoną. On jednak właściwie należy do
gatunku tab. 729 *Barrelera* ("La figure citée de *Barrelera*
rend bien notre variété de Lithuanie" Hist. d. plantes, II, wyd.
tom III str. 93), przedstawiająca sosnowę gęstą w niej wyciętą
w stosunku 2:3 zmniejszoną (jak o tym poprzednio pisałem
obok na rysunku *Barrelera* typowa sosnowa naturalnej
wielkości), porostają do roztęgnięcia. Porównaj jednak listki
na rysunku *Barrelera* o 10-22 mm. Długość, czemuś przy
zmniejszeniu 2:3 odpowiada największa ich długość 15-33
mm., zaś var. *parvifolia* Heer ma według Schersona listki
największe 25 najmniejsze 25 mm. Długość, czemuś przy
wzrostu, i tablica 729 *Barrelera* odnosi się do typowej
formy sosny. Bardzo znacząca długość igieł sosnowych w
formy typowej, t.j. igieł dłuższych od 25 mm., jest naszą
nową strukturą znamy i zaledwie widzieć *Dendrologii* Kocha od
podroża: widać, że ona może być granicą od 1 do 3 cali.
Rysunkowa *Barrelera* zapewne byłaby można pewną fał-
szywą listką, której właściwie sama proporcja o listkach szty-
wnych, prostych lub lekko łukowato zgiętych nie posiada.

Pinus sylvestris L. jest najpospolitszym drzewem liśnawym
na nizinach Kongresówki.

15. n. 1344. *Larix folio decidua, conifera* f. B. I 266. *Pinus*
sylvestris, minor, *Larix Strobilo*; *Larix Polonica Corvini*
Barb. Tom. 500.

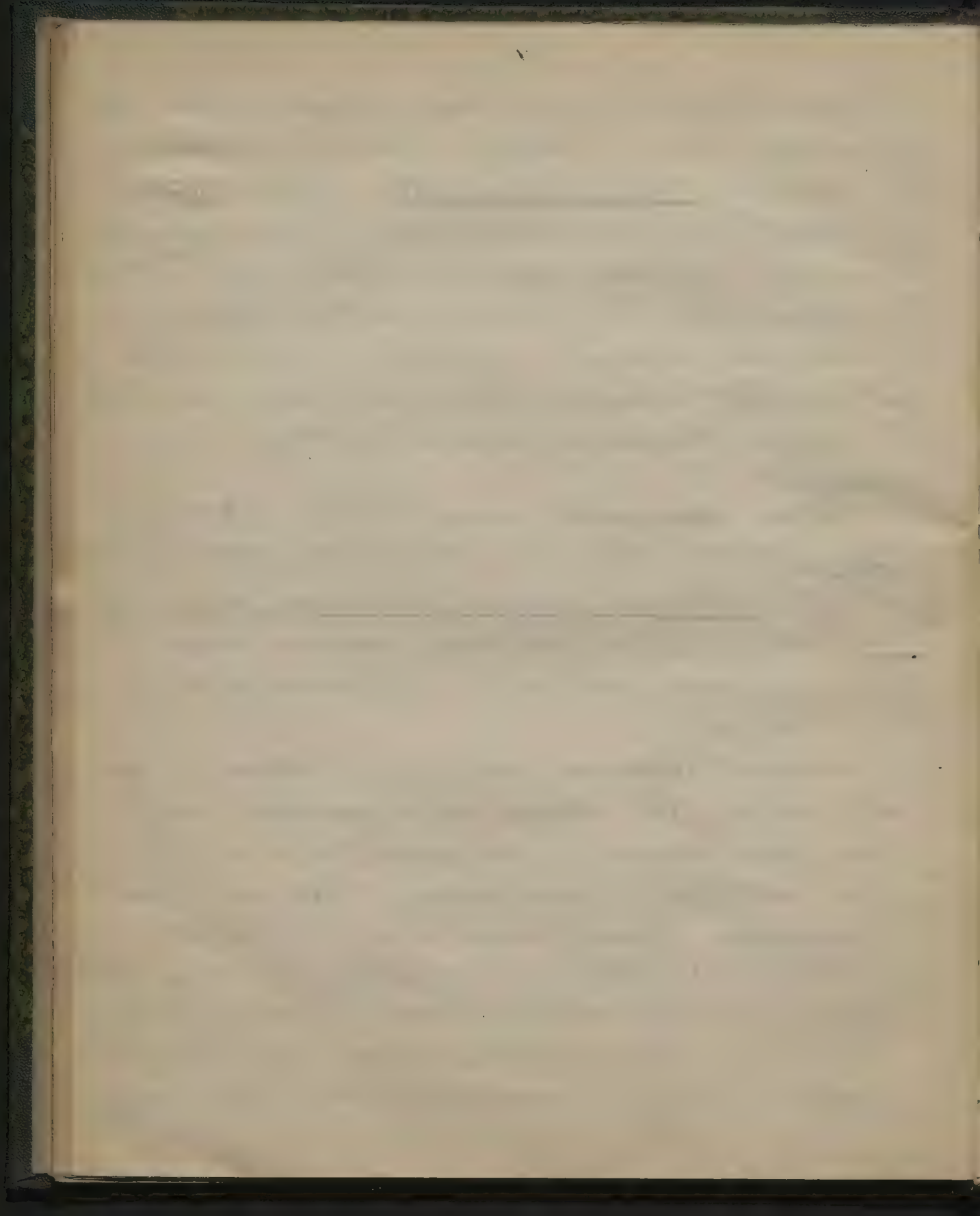
Także w Barrelierze jeszcze Haller zaliczył do tego jedynego gatunku miodneńca *Larix foeta decidua*, czyli do miodneńca prostopłego (*Larix europaea* DC.), a Giltbert (Historia Pet plantar. II. myr. tom III. Str. 96) powiada o jego przyrośnięciu. Rysując tej Barreliera natężenie zrobił zamiat z Zupitorem i Satorgo ułożenia liści, które u miodneńca wyrostają w kształcie na końcach przednich skrzydeł, u Barreliera zaś są wyglądają jak gdyby były równomiernie dookoła przedni roztworzone. Dlatego też Zupitorem Władcy nie przybrał tej rośliny w species plantarum.

Łowicze Stanowisko Corvinusa dla miodneńca prostopłego. Wąw. w pobliżu miedziastych lasów miodneńców zachodniej części Księstwa.

16). N° 1374. Rubus non spinosus, fructu nigro, majori, Blancus Barr. Icon. 1250. Folia hujus amphiora, longiora et acutiora; fructus etiam major. A Corvino primum habuit Barrelier.

Rosliny tej Corvinusa miał, o ile mi wiadomo, nie probować oznaczyć. Jak widać z rysunku Barreliera oraz przytoczonego mu dyagnozą („non spinosus, fructu nigro”) przedstawia ona języczek, o owocu ciętym i liściach przednich, a przy najniższej części roztworze końcówki nie okrągłych.

Na prośbę zwartych, że niepodobne jest oznaczyć tej języczki na podstawie tak słabego opisu i wcale nie osobliwego do ważnych w tej grupie bym odróżni roztworze. Sugerować nienależy. Byłoby to niepodobne i słowne nieumiejętności, gdyż

sedo o jęynę, ofprze kolcami okryte, których post. racurata wruj
gatunków nie jęyn o statum uobroju.

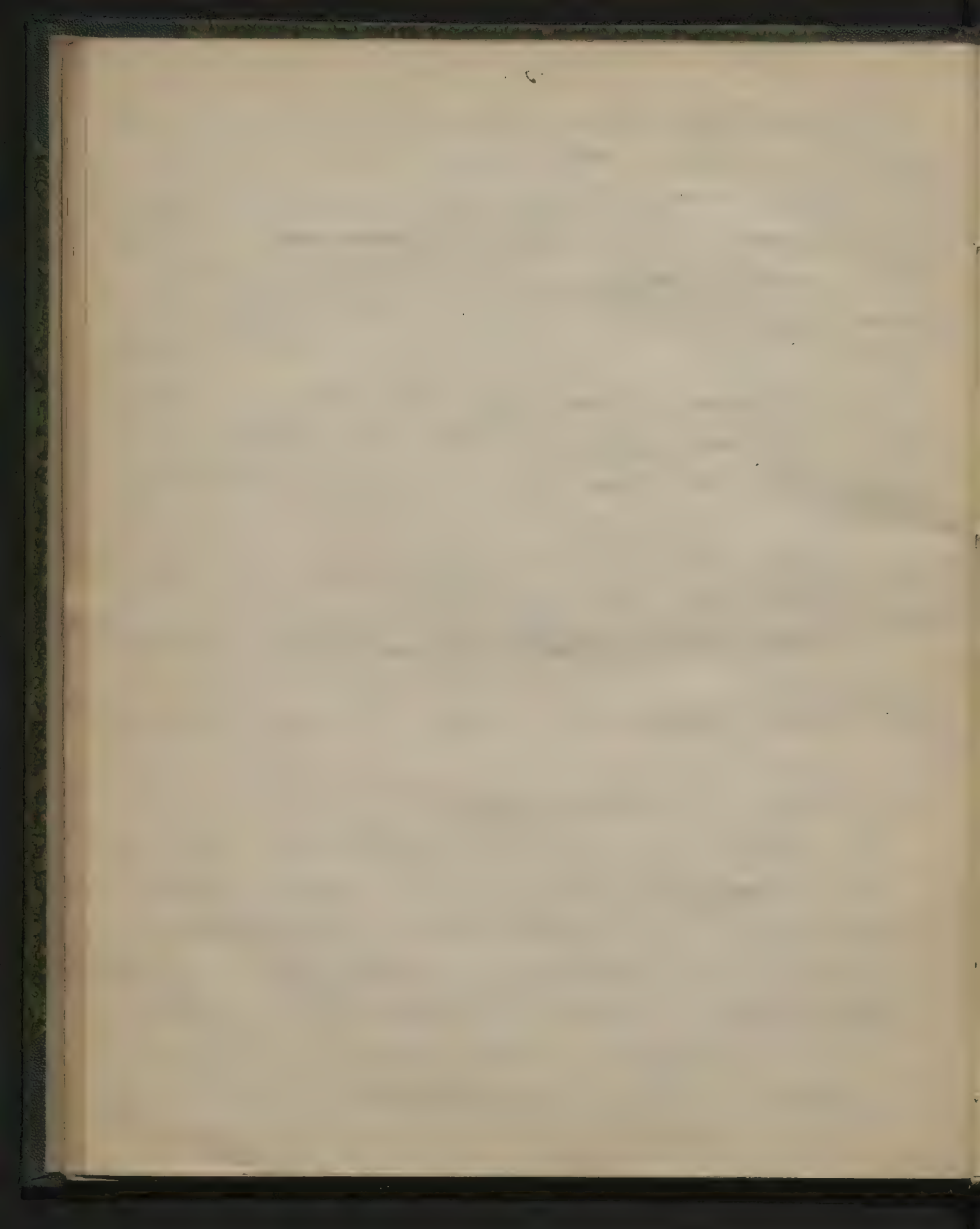
Ponuraw młunę Carvuna, jad to męprę karchidunę i
dowidę, pchodę z okolic Lannu a pęgnęjęj u wrokonęj
cęgę Krolestwa Polskiego, pęto do oznaczenia tej jęynę
wypierę Dr. O. Focke'go i Synopis Ruborum Germaniae
(Bremm 1877) oraz Aschersona i Gräbnera: Flora des nordost-
deutschen Flachlandes (Berlin 1899). W rozdziale o zwinęstomę
Znamionach matu i jęyn Dr. Focke (l.c. str. 82) grupę ję-
jęynę, należę ad stopnia uobroju kolcami, i następnęj
głosz:

1. Szacheln alle klein, kurz, kegelförmig;
2. Szacheln alle schmal pfriemlich;
3. Größere oder alle Szacheln kurz und schwach oder zuckel-
schwach;
4. Größere Szacheln mäßig kräftig, mit breitem Grunde auf-
stehend;
5. Szacheln ungewöhnlich kräftig.

Onez kadej grupie wyznaczą, uę tę wznięde, odwręcę ga-
tunki. Wyznaczą, tę namę jęynę na postawie ogólnę

Barbeller (którnę cęntę uę męprę wrogonę bykło pęd owo-
cownę) i oraz kędękrogo opisu „non spinosus“ suchaj
należę bykło z 1. grupę „o kolcach wężękro matęk,
krękro, odwrękro“, która obejmuje widę Focke'go
4 gatunki: Rubus suberectus Anders., R. caesus L., R.

scaler M. N. Orsz. *R. macrodon* Mars. Dwa ostatek, jako drzewy kon-
grońskie nie należą, odrazu można wykluczyć z tem wyższą
pewnością, że przedstawiają wiele szczegółów z rysunkiem *Corvi-*
nusa nie zgodnych. Z dwu prostopadłych *R. erectus* *R. suberectus*
Anders. i *R. cactus* L. — ten ostatni, jako posiadający owoce
małą szarą, ogłąd okrągłą i wewnątrz dworkami kulistymi
otulone, których kłus (na rozłogach i pędach kłusowatych
w daru. wypoda, według Focke'go, jednakowe) z brzoń wierz-
ch wierzgłstoko wcinanych złożone, na skrajach racinano płożo-
wane, o brzoń końcowym krótkokłusowym, często zwróconym,
który jest gatunkiem *Corvinusa*.

Prostaje nam tylko *R. suberectus Anders.* o owocach ciemno-
purpurowych, kłusowatych, bez żadnego nalotu (szarych^x), o dworkach
kulistych po odwróceniu rozpostartych lub nawet ułożonych
wzdłuż (jak na rysunku Barrera), o brzoń rozłożo-
wych, z łódkowatych z brzoń dośrodkowych, na skrajach ułożonych
ostro płożowatych, z których końcowy sercowato jajowaty, ostro
i długokłusowy (zgodnie z rysunkiem i opisem Barrera
"folia hujus ampliora, longiora et acutiora")

Recepcja *Rubus suberectus Anders.* jest to gatunek z
całkowicie czysty, który odprawa przesłania ^{tem} /odprawa/. Znamy
ostatni to imię (Pocher, Dobryński, Gostyński) i posiadający
cały kłus (Kłuski) tudzież z płożowatych płożowatych

^x) "fructus nigri" (Barrera)

Stos Wschodnich i Zachodnich i Włk. Bernardskiego. Oznaczenie
 tej języny nie przedstawia, sądzi, żadnej wartości.

Z prośbami i papierach Barrelera rysunków i opisów
 roślin ^{Russien} Corvinusa (Fl. Ross. nie był) (Flora oznaczają rodzaj
 i oznaczają na podstawie rysunku i uktadzie Tourneforta, podług
 którego rośliny Barrelera przed wydaniem ułożył. Listy
 były one umieszczane wraz z innymi w rozdziale „Plantae
 incerti generis” (str. 124) z zapiskami „quid?”

Rośliny te są:

17) № 1400. Gribovii Polonium Corvini. Barr. Journ. 1171

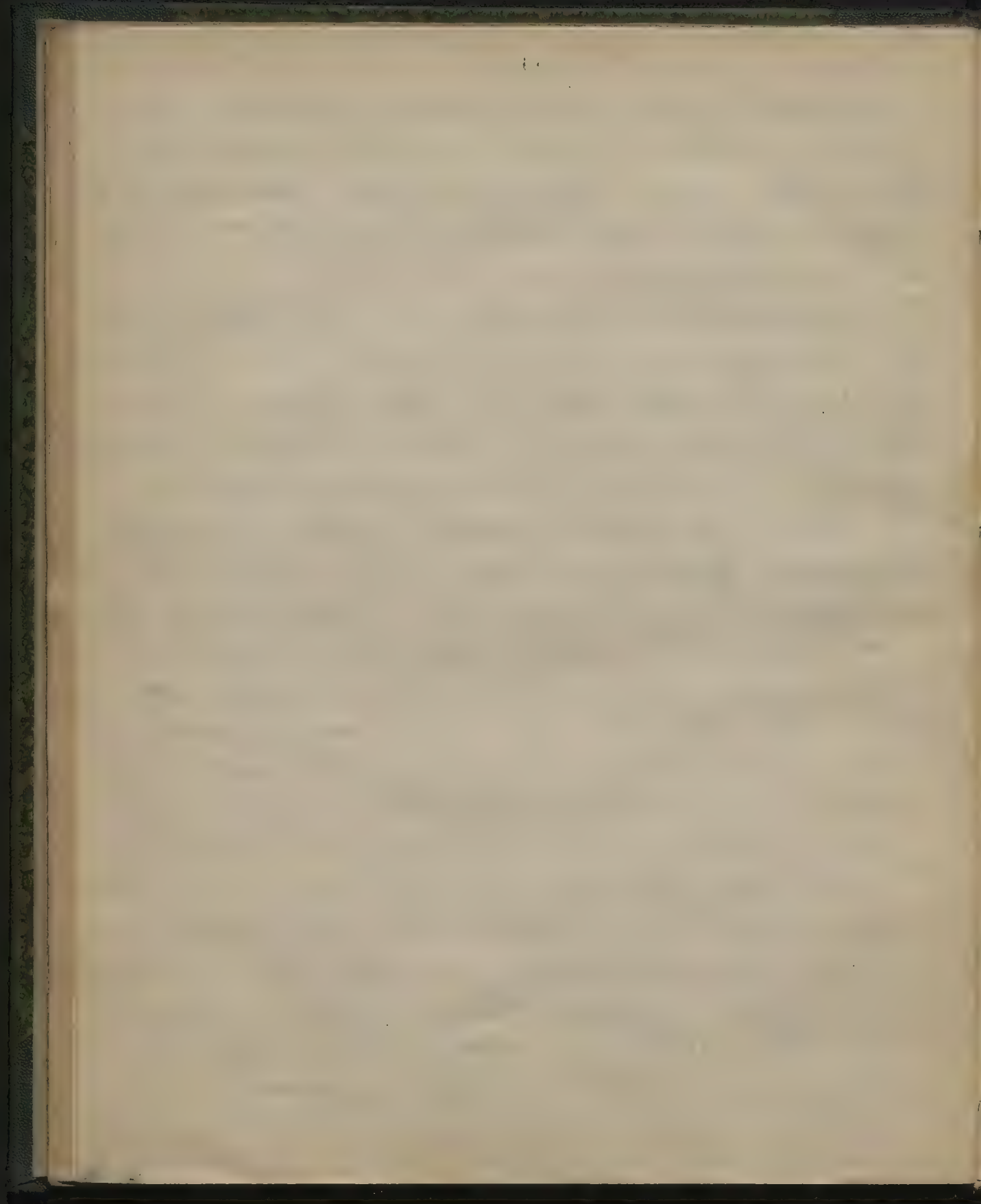
Gribovii zdawano się, że przypomina roślinę Corvinusa
 znana Calla palustris L. (Flora lithuanica inchoata, wyd.
 Myndus z 1785 r. str. 6 lub Exercit. phytolog. str. 23
 wstępu), choć po bliższym rozpoznaniu się okazała między innymi
 z drugą podobieństwa: Calla ma ogonki liściowe znaczne
 krótsze (1½ - 2 razy do blaszki liściowej i w jednej płaszczy-
 nie z blaszką liściową leżące; zaś roślina Corvinusa ma
 ogonki liściowe długie blaszek przewyższające i ze spodu
 jak u roślin Łódnych o liściach pływających przynajmniej

Roślina tego Gribovii bardzo podobieństwa oraz samowolności
 już przez Barrelera całością błędnej (Calla palustris L.)
 na tablicy 374, o cemu widział Gribovii, rozważał się on
 szczególnie w Histoire des plantes, wyd. II tom II str. 36 nad
^{rośliną} ~~rośliną~~ Calla palustris L., znając w sobie pod nazwą
 greckiego („gribovii”). Zawajany nawet rozkazy
 koszt 11911 a rośliny Corvinusa („à feuilles vivres”;

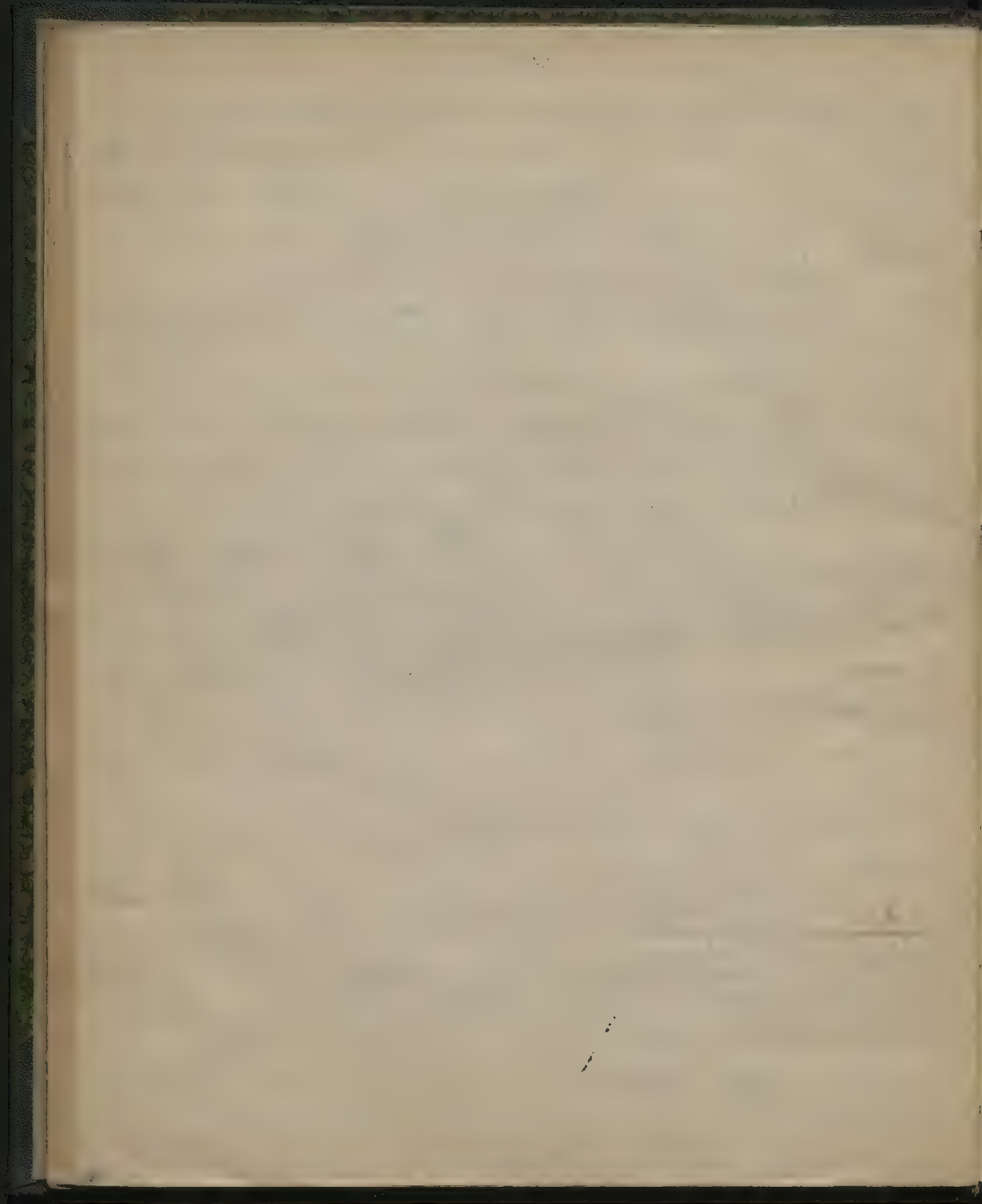
środkowego łozra na rysunku Corvina ad don bacznych (a o
łozach rozciastych, środkowym sercowatym prawie ukośnym,
bacznych w nasadzie nierozciastych głęboko, o ukośkach wyodrębnionych,
prawie ostrokosciastych") może nam służyć w kierunku doświadczenia
miejsc przewodnych.

Jeżeli wyobrazić sobie roślina Corvina w widoku rozciągnięta,
o don bacznych łozach na bardzo długich, lecz jednakowej
długości ogonkach (jak przedstawia rysunek) odróżnionych i po
porównaniu kształtów pływających, to treści środkowej Mł (w formie
równoległoboku) jako na ogonku znacznej krzywizny osadzo-
ny (wzrostki 3-goni: trójkątne na wysokości Barretera
prawie na jednej wysokości z łozami (czyli łozami wychodzącymi)
bryła, ośmiokąta, ściśnięta podługoczną. Łozowa Nymphaea
jak i Nymphaea mają łozę podobną do pływających od-
różnionych, lecz u pierwszej są one trojkatno-osiępowate (Beck),
a ostatniej zaś zgodnie z rysunkiem Barretera i opisem
Gleditsa (a przynajmniej równoległobokowe lub ukośko-
wate (Beck).

Roślina zatem Corvina mimo pewnych trudności na-
leży do oznaczenia, musimy uważać za grzebiel żółtą (Ny-
mpheae luteum (L.) Sm.) w całym kształcie porównując.

18) N° 1401. Organum inodorum, Polonicum Barretera. 1155.

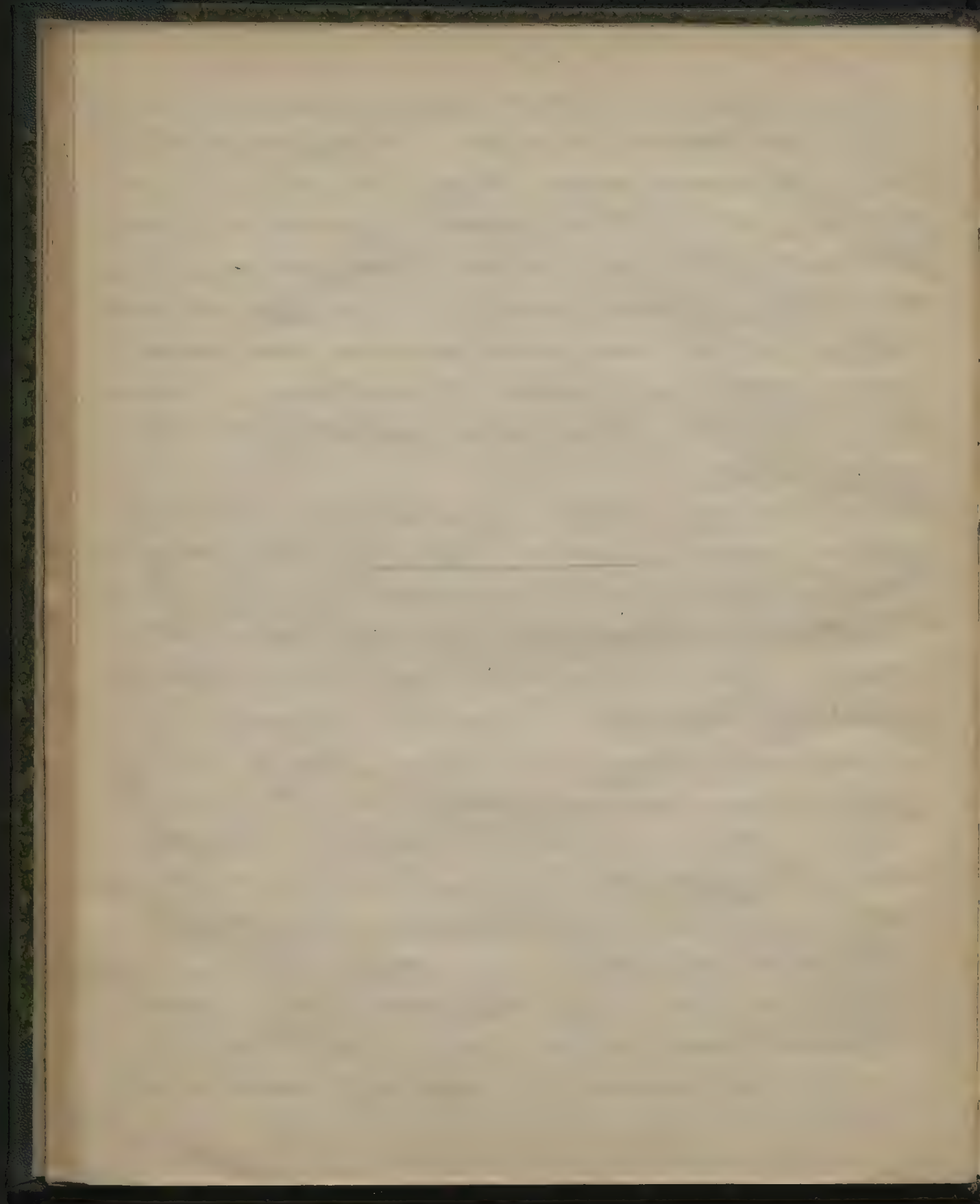
Z powyższym roślina tej, podanej bez żadnego opisu,
nie mógł sobie dać rady wydawca Barretera A. Fournier i z
powodu zbyt wątpliwości nawet wśród innych botaników.

rośliny nie zauważam. Później się udało jej ornatygi nie próbować. A jednak jest to niewątpliwie roślina z rodziny wargowych (Labratae), jak wskazuje rysunek: Tęcza 4 kwiata; liście naprzeciwległe, całk i całobłędne, ogonkowe, jajowate lub jajowato- podługowate; kielich rozsadziethowy, zstawni opatrzony; korona rozsadziethowa, 4-łopatkowa; pręcików 2 (2 porostate jętko kwiatu i pod górny warg korony ukryte zapewne na zewnętrznej stronie i wcale nie dostrzeżymy rysunku nie uwzględnione); kielichy drobne, w wianchochowe brzochochowane podbelłachy lub belłachy grony zebrane.

Z wargowych roślin Kongresówki rośliny Barrelera odpowiada jedynie Origanum vulgare L., której twardy aromatyczny zapach nie brakuje wprawdzie z bygnioz Barrelera ("inodorum"), lecz może być, że Barrelera nawiązuje tak do rośliny w przeciwstawieniu do miedziwej silniejszej i odmienności pachnącego majeranku (Origanum Majorana L.), w którym to przypadku którego tańca rośliny używa się nierzadko jako majeranku kwiaty lub zimowy ("als Wintermajeran kultiviert man sie im Garten" Schlechtendal, Laugothal und Schenk: Flora von Deutschland, tom XVIII str. 184) lub też może otrzymać on od Corvinusa rośliny, w których któregoś rodzaju porównany właściwego sobie zapachu - Ma tego po zdjęciu z niej wcale nieczułościwego rysunku "inodorum" pręciwi narwana. Przy roślinach bawem, które już Corvinus ornatygi i ornatygi do Barrelera przynależy,

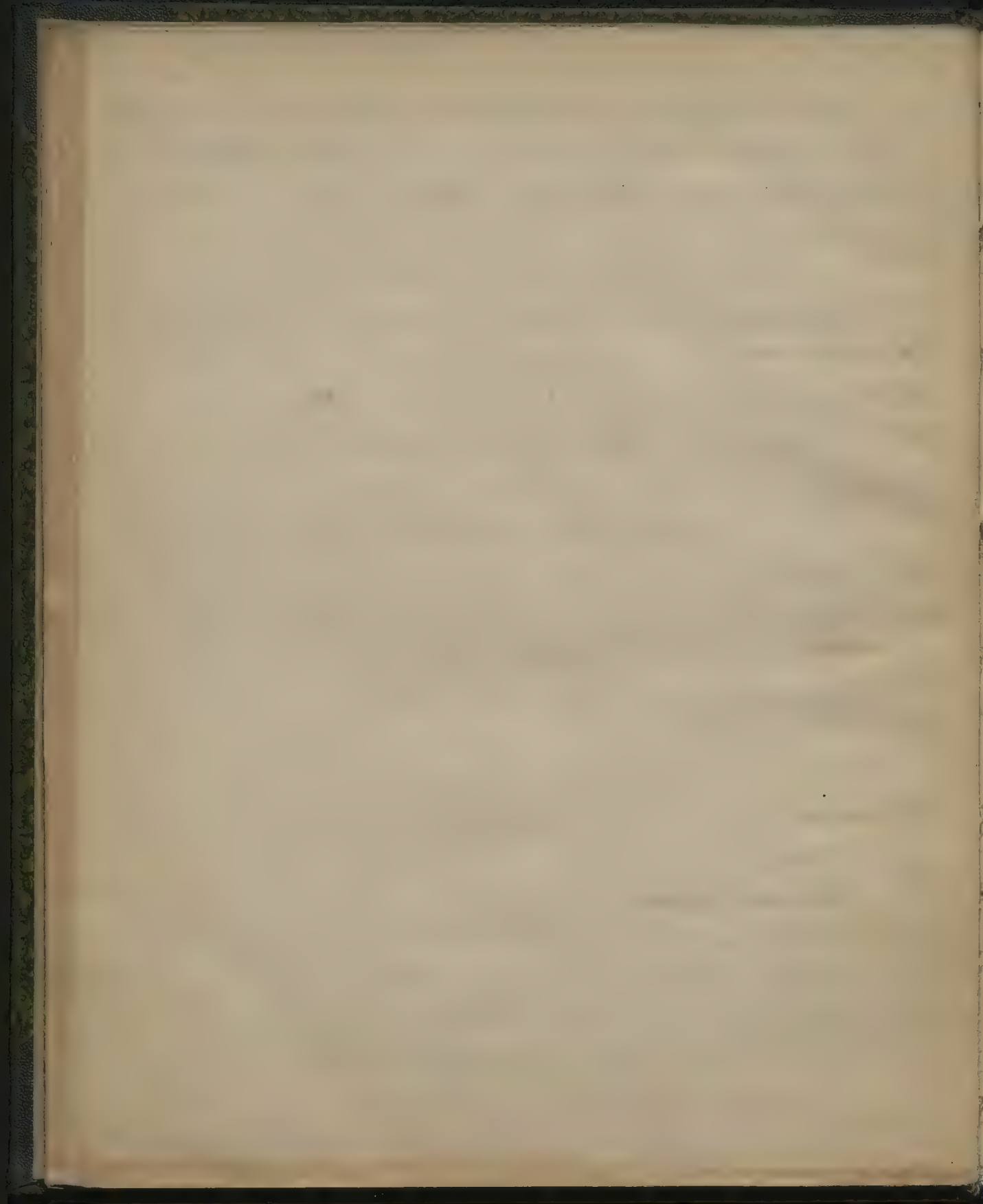

ten ostatni zarumczaj inie Corvinusa nuntiorat, n. p. Dracunculus palustris Polonius Corvini; Eryngium planum, caeruleum, campostre, Polonicum Corvini i. f. p.

Stigmatismy w ten sposob po oznaczeniu ich polskimi roztu Corvinusa malinli przaygniet do flory Ks. Lowickiego.

1. Picea excelsa (Lam.) Lk. (Barr. n. 1342)
2. Larix decidua Mill. (Barr. n. 1344)
3. Pinus silvestris L. (Barr. n. 1343)
4. Alisma Plantago L. subsp. Michaletii Asch. et Gräb. (Barr. n. 586)
5. Calla palustris L. forma Corviniana Potoni (Barr. n. 586)
6. Ariflex roseum L. (Barr. n. 1131)
7. Nuphar luteum (L.) Sm. (Barr. n. 1400)
8. Rubus suberectus Anders. (Barr. n. 1374)
9. Ononis arcuata L. (Barr. n. 830)
10. Impatiens noli tangere L. (~~n. 855~~ Barr. n. 855)
11. Hypericum humifusum L. (Barr. n. 118)
12. Eryngium planum L. (Barr. n. 642)
13. Trientalis europaea L. (Barr. n. 544)
14. Origanum vulgare L. (Barr. n. 1401)
15. Lamium maculatum L. (Barr. n. 240)
(sub: L. maculatum L. x purpureum L.)
(sub: L. maculatum L. x album L.)

16. *Galeopsis speciosa* Mill. (Barr. No 241)
17. *Kiantia arvensis* Coult. var. *integrifolia* G. Mey (Barr. No 1035).
18. *Scabiosa ochroleuca* L. (Barr. No 1036)

FINIS.

